

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
mal oglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Mala antanta zboruje

Zlepa še ni bilo zborovanja male antante, katerega bi spremljalo toliko upov, obenem pa toliko diplomatskih intrig kot je sedanje njeno zasedanje v Bukarešti. To izredno aktivno zanimanje pa ni doma samo v krogu male antante, ampak v Evropi sploh. Pa tudi priprave same so kar najskrbnejše. Titulescu, romunski zunanji minister, je obiskal Belgrad, da pretrese z dr. Marinkovičem vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu in morda tudi, da zabiše neprijetne sledrve svojega potovanja v Rim, ki je, danes to lahko trdimo, mali antanti in Romuniji še posebej preje škodovalo kot koristilo, četudi krivda ni na romunski strani. Konference se udeležijo romunski poslanik v Atenah, zunanja ministra Češkoslovaške in naše kraljevine, obenem pa tudi nekaj tihih opazovalcev iz Poljske. Da pa bo važnost zasedanja tembolj na dlani, se nam zdi potrebno nanizati dogodka, ki so bili brez dvoma pomembna uvertura k seji v Bukarešti.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je tik pred otvoritvijo končal svoje evropsko potovanje in prišel v Prago iz Berlina. Dasi so uradna poročila vedela le o nekem zasebnem obisku, javnost ne trditvam enostavno ni hotela verjeti in je Benešovo potovanje spravljal v sklad z njega priljubljeno mislijo srednjeevropskega Locarna. Tudi njegov poslednji ekspezo, ki ga je imel neposredno po potovanju, tega načrta ni zakril, ampak še podkrepil. Značilno je vsekako, da se je istočasno oglašil kancler dr. Seipel iz Dunaja in povedal, kaj on misli k stvari. Praga je važna točka med Dunajem in Berlinom...

Drugo, kar posebej podčrtavamo, je dejstvo, da se je javil k besedi o srednjeevropski spremembi meja g. Mussolini, ki se je kot prvi šef vlade držav, ki so zmagale v svetovni vojni, izjavil za spremembo trianonskega miru, z drugimi besedami: Zoper malo antanto in za madjarske težnje. Te izjave so tem tehtnejše ker se je poprej mudil v Rimu g. Titulescu, romunski zunanji minister, ker smo imeli avstrijsko-italijanske dogodke radi južnih Tirol, jugoslovansko-italijanske radi znanega križanja interesov in ker se je ob obisku Zaleskega, poljskega zunanje ministra v Rimu, mnogo govorilo ne samo o razbitju male antante, ampak tudi o posebni romunski zunanje-politični preorijentaciji. Baš ti dogodki, če naj verjamemo tisku kot javnemu glasniku, so spravili javno mnenje držav male antante do soglasnega mnenja, da je treba v okviru naloga in zamisli male antante večje aktivnosti in pozornosti. Nadalje ni podcenjevati zadnjih dogodkov na Balkanu, oziroma jugovzhodnem delu Evrope. Turško-italijanska pogodba je dalekosežnega pomena; pazno je motriti prizadevanja, da pride do grško-turške na eni in turško-angleške razsodiščne pogodbe na drugi strani. Zlasti ozemlje sodobne Grčije je posebno važnosti za vsa malo antanto; saj je italijanska diplomacija poleg že osvojenih Albanije pokazala ravno na Grčijo kot skakalno desko v države male antante. Ni samo slučajno, da je Titulescu pozval na zasedanje v Bukarešti tudi romunskega poslanika v Atenah.

Poseben poudarek zasluži zasedanje male antante s tem, da se vrši neposredno po ženevskem zasedanju, kjer se je vsaj formalno definitivno spravljal iz Ženeve optantski spor, največji kamen spodtike ne samo med Romunijo in Madjarsko, ampak tudi med Romunijo, Anglijo in Italijo. Rešitev, ki je bolj zadovoljila Romune kot Madjare, bo brez dvoma izhodna točka posvetovanj, kako naj se aktivnost antantine zunanje diplomacije podkrepi, da bo madjarska politika ostala neškodljiva.

Tudi vloga male antante kot ene sile je dobila posebno opravičilo v krogu visoke diplomacije, ko je šlo za odobritev ali spremembo Kelloggovega splošnega protivojnega pakta, od katerega bi bile kot začetne pogodbenice male države izključene ali pa vsaj na njem le pasivno udeležene. To mišljenje se je v zadnjem času mali antanti v prid bistveno spremenilo, ker se stalno ponavlja zahteva, da naj bo pri sklepanju protivojnega pakta mala antanta udeležena kot vsaka druga velesila. Vsaj iz ust enega njenih zunanjih ministrov, dr. Beneša, smo čuli osvežujoče besede o porastu vpliva male antante v tej svetovni politiki.

Podčrtati je nadalje, da se je neposredno pred tem zasedanjem vršila konferenca romunsko-poljske časnikarske unije, da je bil poljski zunanji minister Zaleski te dni pri protektorju male antante Briandu, a morda, kar je najvažnejše, da je ves svet govoril o jugoslovansko-italijanski napetosti, ki ni šla samo proti Jugoslaviji, ampak posredno tudi

Mala antanta je solidarna

r Belgrad, 14. jun. (Tel. »Slov.«) Romunski zunanji minister Titulescu je danes prispel v Belgrad. Na Rakeku na meji sta sprejela zunanje ministra svetnik poslaništva dr. Ivan Subotič in tajnik romunskega poslaništva Hristescu. Do Rume so odšli nasproti zastopniki časnikarske M. A., ki jih je Titulescu takoj sprejel in dejal, da pred sestankom ne bo dajal nobenih izjav. Izjavil je: »Jaz sem zelo zadovoljen in vesel, da se bom lahko sestel pred konferenco M. A. z g. Marinkovičem. Prijateljsko Vas prosim, ne pišite še ničesar. Ne morem dati namreč nobene izjave, dokler se ne bom razgovarjal z g. Marinkovičem.« — Nato se je zelo ljubezljivo razgovarjal s časnikarji do Belgrada.

Na belgradskem kolodvoru so sprejeli zunanje ministra g. Titulesca zunanji minister g. dr. Marinkovič z višjim uradništvom zunanje ministrstva in celokupno osebje romunskega in češkoslovaškega poslaništva. Sprejem je bil zelo prisrčen in iskren.

Sporod Titulescovega bivanja v Belgradu je sledeči: Popoldne se je vršila prva konferenca med obema zunanjima ministroma, ki je trajala od 4 do 8 zvečer. Ob 8 je bil zunanji minister gost Nj. V. kralja. Na ta svečani banket so bili povabljeni poleg Titulesca tukajšnji romunski poslanik g. Filodor, predsednik vlade g. Velja Vukičević, zunanji minister g. dr. Voja Marinkovič, notranji minister g. dr. Korošec, skupšč. predsednik g. dr. Perič, g. Ljuba Davidovič, dr. Mehmed Spaho in dr. Kosta Kumanudi. Jutri priredi romunski poslanik g. Filodor banket, na katerega so povabljeni predsednik vlade g. Vukičević, zunanji minister g. Marinkovič, notranji minister g. dr. Korošec in češkoslovaški poslanik Šeba. Popoldne daje g. Marinkovič čaj. Zvečer je v Topčiderskem domu banket, ki ga priredi kraljeva garda. Nanj so povabljeni tudi vsi člani vlade, maršal dvora Dimitrijevič ter poveljnik kr. garde Pera Živkovič. V soboto ob tri četrt na 8 odhaja g. Titulescu iz Belgrada.

Bivanju romunskega zunanje ministra g. Titulesca v Belgradu pripisujejo vsi diplomatski krogi največjo važnost. V njem vidijo popolne znake solidarnosti med našo in romunsko državo, kakor tudi vsemi tremi članicami male antante. V nekaterih krogih so celo mnenja, da je ta prihod pred konferenco male antante manifestacija proti znanim nasprotnikom M. A. Še večjo važnost ima ta dogodek radi tega, ker je g. Titulescu obiskal Rim in so s tem v zvezi pričele krožiti različne verzije o nesoglasjih med članicami M. A. — »Universu« v Bukarešti piše v uvodniku, da so Praga, Belgrad in Bukarešt po poslednjih Mussolinijevih govorih ponovno manifestirale popolno solidarnost držav M. A. — Vladni časopis »Independance Roumaine« piše v uvodniku o bližnji konferenci M. A.: »Na tej konferenci bo ponovno treba ugotoviti hitrejši postopek v slučaju, če bi se zopet pripetil kakšen dogodek, sličen monostrski aferi. Romunija bo predlagala, da se razširi temelj M. A., da bi postala še bolj konstruktivna in da bi se povečala njena gospodarska delavnost.«

O čem se bodo posvetovali

v Bukarešti, 14. jun. (Tel. »Slov.«) O programu konference zunanjih ministrov male antante piše nadalje »Adevrul«: 1. Zunanji ministri se bodo medsebojno informirali o političnem položaju svojih držav in o njihovih posebnih akcijah na političnem polju po zadnji konferenci male antante. 2. Premotri-vali bodo sedanji politični položaj, posebno pa se bodo razgovarjali o gospodarskem položaju v srednji Evropi, o madjarski propagandi za revizijo mirovnih pogodb in o odnošajih med Italijo in Jugoslavijo. 3. Končno bodo razmotrivali ona vprašanja, ki se tičejo samo po dveh držav male antante, vsled česar se bo konferenca končala s posvetovanji med posamezniki. Glede obiska romunskega zunanje ministra Titulesca v Belgradu piše »Adevrul«, da ta obisk ni bil nepričakovan, ker je Titulescu že meseca marca izrazil namero, potovati v Belgrad, pa je bil takrat po bolezni oviran. Jugoslavija je danes stisnjena med Italijo in Madjarsko, torej najbolj občutljiva točka v tem delu Evrope. Zato politični položaj Jugoslavije interesira direktno tudi Romunijo. Ko je bil Titulescu v Rimu, je govoril tudi o ratifikaciji netunskih konvencij in je naravno, da je o tem govoril tudi v Belgradu, da doseže na ta način olajšanje v odnošajih med Jugoslavijo in Italijo.

Opozicija nadaljuje z nemiri

r Belgrad, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Opozicija nadaljuje s tehnično obstrukcijo v zbornici z istimi metodami, kakor na dosedanjih sejah. Kljub temu je bila današnja seja precej mirna. Prvi je govoril protij zapisniku poslanec P u c e l j. Za njim S t j e p a n R a d i č, ki je govoril o tem, kako je bilo v hrvaškem saboru. Pribičević je govoril proti temu, da je zopet v zapisniku, da je sejo vodil Halid beg Hrasnica in se izjavil proti temu naslovu. Pribičeviću je odgovarjal tajnik, da zapisuje ime tako, kakor ga je sprejel verifikacijski odbor. Pri tej priliki je Stjepan Radič vprizoril velik kraval. Radi tega mu je predsednik dal pismen ukor. Stjepan Radič: »Ali ste vi tako neumni?« Predsednik dr. Perič ga ponovno kaznuje s pismenim opominom. Stjepan Radič: »Ne smemo gaziti ustave« ter pričel razbijati po klopih, pri čemer mu pomagajo vsi njegovi poslanci. Radič proti skup-

proti mali antanti. Nimamo povoda dvomiti, da je razmerje do Italije ne samo radi Madjarske, ampak tudi zaradi zunanje politike držav male antante sploh neka skupna stvar in ne dvomimo, da bo v prvi vrsti jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič poskušal s svojima kolegoma urediti to vprašanje, če

v Budimpešti, 14. jun. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji magnetske zbornice je bivši trgovinski minister baron Jožef Szereny v svojem govoru odklanjal srednjeevropsko koncepcijo češkoslovaškega zunanje ministra dr. Beneša. Gotovo je, da hoče Madjarska ohraniti dobre odnošaje s sosednimi državami, nikdar pa se ne bo odrekla misli revizije mirovne pogodbe in Trianona ne bo zapečatila za večno. Szereny se je nato pritoževal o tem, da so v Ženevi Francija in države male antante pritiskale na Madjarsko, kar je bilo Sveta Društva narodov nevedno. Rešitev v optantskem vprašanju je sicer povzročila, da je vprašanje izstopa Madjarske iz Društva narodov postalo aktualno, vendar pa naj Madjarska rajše ostane v Društvu narodov in naj razgali svoje rane pred vsem svetom. Spraviti vprašanje revizije pred Društvo narodov ne smatra za primerno. Spojitev reparacijskega vprašanja z optantskim vprašanjem, ki jo je predlagal Titulescu, ne smatra za upravičeno.

Odlikovanje Titulesca.

r Belgrad, 14. jun. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je odlikoval romunskega zunanje ministra g. Titulesca z redom belega orla prvega reda z lentjo in njegovega tajnika g. Radulesca z redom Sv. Save z zvezdo.

šinskega tajniku Stevčiču in zahteva, da sprejme njegovo pripombo. V skupščini nastaja vedno večji nemir. Stjepan Radič: »Mi ne dovolimo, da bi se v skupščini delalo« in kričel dalje. Nastane tak nemir, da mora predsednik prekiniti sejo.

Nato je govoril poslanec Pucelj o kršitvi poslovnika. O isti stvari je govoril tudi Stjepan Radič.

Šele ob 1. uri popoldne se je prešlo na dnevni red. K obtožnici je govoril prvi Stjepan Košutič (radičevce). Za njim Ivan Pucelj (SKS). Nato je opozicija ob 2. uri zahtevala poimensko klicanje poslancev, da bi se ugotovilo število navzočih poslancev. Predsednik pa je sejo zaključil in določil nadaljevanje za popoldne ob 5. uri.

Na popoldanski seji je opozicija razpravljala o tem, ali je predsednik kršil poslovnik ali ne, ker je zaključil sejo, ne da bi se preje

ne do podrobnosti, pa vsaj v okviru velikih smernic. Prihod ministra Titulesca v Belgrad je zgovoren dokaz.

Mala antanta prehaja z zasedanjem v Bukarešti iz svojega defenzivnega položaja v položaj izrazitega pospeševatelja srednjeevropskega napredka in evropskega miru.

izvršilo poimensko klicanje. O isti stvari so govorili Pribičević, Stjepan Radič, dr. Drjevič in drugi. K obtožnici je govoril dr. Krajač. Nato so govorili še nekateri poslanci, nakar so se seja prekinila in se nadaljuje jutri.

Pulti so preslabi

r Belgrad, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila seja finančnega odbora, na kateri se je razpravljalo o povišanju prejemkov uradnikom, ki so podrejeni notranjemu ministrstvu. Seji je prisostvoval tudi notranji minister dr. Korošec. Demokrat dr. Sečurov se je izrekel za povišanje prejemkov. Bil je mnenja, da se morajo povišanja spraviti v sklad s proračunom. Stjepan Radič se je v dolgem govoru bavil z vsemi mogočimi in nemogočimi stvarmi. Izrekel se je proti vsakemu povišanju prejemkov in izboljšanju položaja, ki je za red in blagostanje v državi potrebno. Pribičević je tožil, da so pulti v narodni skupščini slabo napravljeni, da se takoj razbijejo. Dr. Subotič odgovarja, da je dal Radiču davi pult nanovo napraviti, če je danes zopet razbit, je sam kriv. Radi seje skupščinskega plenuma se je seja odbora prekinila.

Poslovnik je spremeniti

r Belgrad, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji vlade, ki se je vršila zvečer, je vlada razpravljala o predlogu resolucije za spremembo skupščinskega poslovnika. Ta sprememba poslovnika gre za tem, da se onemogoči motenje normalnega dela v zbornici. Končno veljavni sklep o tem se še ni napravil. Poleg tega je vlada razpravljala o raznih resorsnih vprašanjih.

Imenovanje. Za pomočnika glavnega poštnega in telefonskega ravnatelja je postavljen gosp. Vučetič, dosedanji načelnik ministrstva.

Zagreb podal deklaracijo

č Zagreb, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je bila izredna seja zagrebškega občinskega zastopstva. Ker se je že prej med večino v občinskem zastopstvu dosegel sporazum o besedilu deklaracije, je v imenu večine predlagal občinski svetnik dr. Miškulin, da se predlagana deklaracija sprejme kot protest proti sklepu vlade, da se netunske konvencije predložijo narodni skupščini v ratifikacijo. Pristavil je, da v utemeljevanje deklaracije ne poda nobenih pojasnil, ker bi to dovedlo samo do nepotrebnih diskusij. V imenu večine se nikdo ni javil k besedi. Proti pa sta govorila Krndelj in Berberovič, in sicer prvi v imenu republikanske zveze delavcev in kmetov, ki je predlagal posebno resolucijo, drugi pa je kritiziral deklaracijo s socialnega stališča. Nato se je vršilo glasovanje. Za deklaracijo je glasovalo 32 svetnikov, proti pa samo eden, dočim se je 7 svetnikov odtegnilo glasovanja. Zupan Heinzel je nato izjavil, da bo poslal deklaracijo ministrskemu predsedniku, ministru za zunanje stvari in predsedniku narodne skupščine. Takoj nato je bil overovljen tudi zapisnik o seji, ki je bila potem zaključena.

Olajšave za nezaposlene

r Belgrad, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Minister za socialno politiko je podpisal pravilnik o ugodnostih za potovanje za nezaposlene delavce. S tem pravilnikom se je uredilo vprašanje izdajanja vozniških olajšav, kadar potujejo v namenu, da bi poiskali delo. Posebne objave bodo izdajale borze dela in njihove podružnice. Kjer pa te ne obstojajo, pa jih bodo izdajali oblastni oddelki za socialno skrbstvo, okrajna glavarstva ali občine.

Ureditev posredovalnic za delo

r Belgrad, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Med ostalimi pravilniki, katerim je cilj izvajanja socialne zakonodaje, zavzema vprašanje zasebnih posredovalnic za delo precej važno mesto. Zasebne profesionalne borze dela so bile po zakonu koncesionirane ustanove, dokler se niso z zakonom o zaščiti delavcev z odredbo čl. 105. podredile ministrstvu za socialno politiko. Da bi se to vprašanje tako uredilo, je minister izdelal poseben pravilnik o delovanju teh posredovalnic.

Za pogorelce v Gornji Beli

r Belgrad, 14. jun. (Tel. »Slov.«) Poslanec Brodar je danes v ministrstvu za socialno politiko in notranjem ministrstvu posredoval ponovno zahteval nujno pomoč za pogorelce v Gornji Beli.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo.

Službe iščejo

Prodajalka
Izurnjena v mešani stroki, želi mesta za takoj ali pozneje. Položi tudi 10 tisoč Din kavcije. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Poštena 5378.«

Slepo dekle
mlado, se obrača do dobrih src za sprejem na počitnice na deželi. Zmorna je hišnega dela. Naslov: Ivan Vodiskar, Zadržbova 13, pošta Dev. Mar. Polje.

Službodobe

Učenec
primerno šolsko naobrazbo sprejme pri A. Sušnik, železnina, Ljublj.

Dva vajenca
primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj trgovina z železno Breznik & Fritsch v Ljubljani.

Služkinjo
pridno, pošteno, zdravo, 25—35 let, ki zna kuhati in opravljati vsa druga hišna dela in ima večletna izkušenstva, sprejme tričlanska družina. — Nastop takoj ali do 1. julija, plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 5397.

Krojiteljica,
izurnjena šivilja se išče. Informacije: Zas. krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg št. 19.

Učenec
se takoj sprejme za usnarjano na tri leta, starosti 17—19 let pri g. Antona Maršiču, Slov. Bistrica. Za hrano in stanovanje se bo skrbelo.

Prodano

Pisalni stroj
»Mignon«, prodam. Vprašati orožništvo Skocjan pri Mokronogu.

Za obrtnike ali agenture

prodam: pripravna poslopja (skladišča, delavnice) cirka 2000 x 500 in 500 x 400 vel., kleti, 2 sobno stanovanje s kuhinjo in dvorišče ob najbolj prometni cesti mesta. Naslov v upravi pod št. 5452.

Zasluzek

Družabnika (co)
tihega, s kapitalom 35 do 50.000 Din za rentabilno, že vpeljano podjetje, išče mlad trgovca. Ponudbe poslati pod »Dober zaslužek« št. 5280 na upravo »Slovenca«.

Stanovanja

Soba
s kuhinjo ter lokal za trafiko, pisarno ali malo obrt s stanovanjem se odda. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 5449.

Posestva

Hiše,
vile in stavbišča v Ljubljani, kakor posestva, gostilne, trgovino, pekarnjo proda Realiteta pisarna, Ljubljana, Kolodvorska ulica 29.

Vnajem

Velika delavnica
v Ljubljani se odda v najem, ca. 200 m², pripravna za vsako obrt. Ponudbe pod »Delavnica« št. 5451 na upravo lista.

Trgovino

z mešanim blagom vzajem v najem na prometnem kraju, najraje kje na Gorenjskem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 5448.

Razno

Upokojeni duhovnik
50 letnik, začasni administrator župnije, išče z dovoljenjem svoje škofijske oblasti dosmrtno bivanje v samostanu, zavodu ali pri mali podružnici, kjer bi za sobo in oskrbo opravljal dušnopastirske dolžnosti. Posredovalec dobi honorar. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5440.

Obrt

Vrvarske izdelke
najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni v Jugoslaviji: Tovarna motovca in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Komisijska zaloga: Franc Palme, Ljubljana, Gosposvetska c. 7; Celje, Cankarjeva 7 in Maribor, Koroska 8.

Stavbno podjetje
ACCETTO & drugovi
družba z o. z.
Maribor, Koroskova ul.

Gospodinje! — Poskusite

idealno sredstvo za podžiganje drv in premoğa. Zahtevajte PLAMEN pri Vašem trgovcu.

Najboljši koks
Čebin, Wolfova 1/2

Igličast gozd

smreka in jelka

dobro zaraščen in sposoben za delni posek, ali večje gozdno posestvo se kupi. — Ponudbe pod »Gozd« št. 5402 na upravo »Slovenca«.

Portland-cementna tovarna Dovje, delniška družba v Mojstrani (Gorenjsko) — dobavlja visokovredni

Portland - cement in dobro žgano apno

po konkurenčni ceni in promptni dobavi. Glavno zastopstvo za Slovenijo JOSIP GAGEL, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 7.

stavbeno podjetje

Staro, renomirano, izvrstno vpeljano v Mariboru, v najlepšem kraju, je z enonadstropno vilo vred naprodaj, ali se odda v najem. Ponudbe pod »Stavbeno podjetje« je nasloviti na trdko Hinko Sax, Maribor. Posredovalci izključeni.

Ceneše kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrsno manufakturno blago samo pri

IRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Avtomobilna zveza Stična - Žužemberk

proda zaradi opustitve voženj na prostovoljni javni dražbi dne 24. junija ob 9. uri dopoldne

2 avtobusa „Ford“, 12 sedežna
1 avtobus „Chevrolet“, 15 sedežni

Vsi vozovi so v popolnoma dobrem stanju, za takojšnje nadaljnje obratovanje sposobni, vožnji povprečno po 20.000 km in z deloma popolnoma novo, deloma malo rabljeno gumo oskrbljeni. — Proda se posamezni voz ali dva ali tudi vsi trije s koncesijo vred ter se lahko prevzame tudi pošt-na vožnja. Ogleda se lahko vsak dan od 6 do 9 ali od 19 do 20 pri kolodvoru v Stični. Pismeno in ustmeno pojasnila daje Ant. Beršnjak, Stična.

Reform-steklenice

so za konzerviranje sadja in povrtnin najboljše in najcenejše
Glavna zaloga za celo Jugoslavijo pri tvrdki Lovro Petovar, Ivanjokovi.
Istočasno se dobi Zupančev. knjiga: Konzerviranje sadja in vsakovrstnih povrtnin za domačo uporabo.
Ceniki na zahtevo.

Razpis

dražbe za zgradbo novega šolskega poslopja na Dolu pri Hrastniku.

Krajni šolski odbor na Dolu pri Hrastniku razpisuje javno zmanjševalno dražbo v svrhu oddaje gradbe novega šolskega poslopja na Dolu. — Gradbeni stroški so preračunjeni skupno na 2.030.969 Din 30 par.

Podatki, pojasnila, načrti, splošni in posebni pogoji, kakor tudi opis poslopja so na razpisnem pri podpisnem kraju. Šol. odboru vsak dan od 8 do 12 dopoldne.

Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti najkasneje do 24. junija 1928 ob 12. uri priporočeno na naslov kraj. šol. odbora na Dolu pri Hrastniku, in sicer v zapечатem zavitku z označbo: »Ponudba podjelnika I. L. za zgradbo novega šolskega poslopja na Dolu.«

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristane na načrte, splošne in posebne stavbne pogoje ter na stavbni opis poslopja. Kot kavcijo mora položiti 5% ponudbene vsote, katera se lahko položi v gotovini, hranilnih knjižicah popularno varnih hranilnic, odnosno tudi v vrednostnih papirjih.

Ponudbe se lahko stavijo za vsa dela, ali pa za vsako posamezno stroko.

Ponudniki za zemeljska in zidarska dela morajo dokazati usposobljenost za izvrševanje visokih zgradb in inženjerskih konstrukcij.

Krajni šolski svet si pridrži pravico do oddaje gradbenih del ne glede na višino ponudbe.

Za krajni šolski odbor:
V. JURKO. J. DRAKSLER

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in pleskano stanovanje, katero naj vam preskrbi tvrdka Josip Mar, Dunajska cesta 9, pleskarska in slikarska delavnica.

Z našo umetno moštovo esenco

»Mostina« si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 40.—. Dobi se samo v drogeriji A. Kanc, Ljubljana in drogeriji Wolfram nasl. M. Kanc, Maribor, Gosposka ulica 33.

Preporočajte povsod dnevnik SLOVENEČ.

Perilno blago za damske in otroške obleke z znamko

„Indanthren“

obdrži barvo v perilu in na solncu. Dobi se

pri A. & E. Skaberne

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Jacek moj, mnogo sem pretrpel v življenju, ko sem bil vojak, in doletela me je težja nesreča od tvoje. Ne bom ti o njej pripovedoval, rečem ti samo, da sem tedaj v trenutku najhujše nesreče sestavil to-le molitvico, ki me je obvarovala. Od tedaj sem jo še često ponavljal v raznih stiskah in vselej mi je zelo pomagala. Zato sva jo tudi zdaj odmolila. No, ali ti ni odleglo?«

»Hudo mi je, a sedaj mi je že lažje,« je odgovoril Tačevski.

»No vidiš! Zdaj si privošči požirek vina, jaz pa ti povem — ali bolje — pokažem nekaj, kar te mora pomiriti. Glej!«

Sklonil je glavo in mu pokazal med belimi lasmi grozno belo brazgotino, ki je segala preko vse lobanje ter dejal:

»Malo je manjkalo, da nisem na tem umrl. Rana me je hudo bolela, a ta praska me ne boli. Vedno je tako, Jacek. Tudi tvoja rana te ne bo bolela, ko se sčasoma spremeni v brazgotino. Zdaj pa povej, kaj si doživel.«

Jacek je pričel pripovedovati, a mu ni šlo. Njegova narava ni bila vajena izmišljotin, pretiravanja ali dodajanja. Zato se je zdaj sam čudil, zakaj se zdi vse, kar mu je bilo povzročilo toliko bolesti, pri pripovedovanju manj hudo? A gospod proš, brez dvoma izkušen in svet poznavajoč človek, je rekel, ko je izvedel vse do konca:

»Razumem, da je težko z besedami predočiti kretnje ali tudi poglede, ki utegnejo biti žaljivi ali zaničevalni. Kolikokrat povzročil en sam pogled ali kretnja z roko dvojoj in prelivanje krvi. Najvažnejše je to, kar si rekel oni gospodični, da se tja ne vrneš

več. Mladost je sploh nepremišljena in če jo vodi hrepenenje, nestalna kakor luna na nebu. Tudi ljubezen je kakor luna mendax: zdi se, da pojema, v resnici pa narašča in gre v ščip. Kako torej: ali imaš res tako trden sklep, vztrajati pri tem, kar si rekel?«

»Rekel sem: Bog mi je priča. Če hočete, oče moj, to prisego takoj ponovim pred razpelom.«

»Kaj pa nameravaš storiti?«

»V svet pojdem.«

»To sem pričakoval in ti že davno nasvetoval. Vedel sem, kaj te tukaj drži, a zdaj, ko se je vrvice pretrgala, je res najbolje, da greš v svet! Tu ničesar ne pričakaš, tu nisi ničesar dobrega videl in tudi ne boš. To je bil zate izgubljen čas! Še dobro, da sem bil jaz zraven in te naučil vsaj malo latinščine in sabljanja — sicer bi se bil tu čisto pokmetil. Nikar se mi ne zahvaljuj, Jacusj, kajti to sem storil iz srca rad. Dolgčas mi bo brez tebe, a tu ne gre zame. V svet pojdeš. To pomeni, kakor se mi zdi, da hočeš vstopiti k vojakom. To je najkrajša in najugodnejša pot, posebno ker se bliža vojna s pogani. Sicer pravijo, da nudita pero in pisarna varnejši zaslužek kakor sablja — a to ne bi bilo primerno tvojemu rodu...«

»Saj sploh nisem mislil na drugo službo,« je odgovoril Tačevski. »Toda pri pehoti ne maram služiti, a za boljšo službo sem prereven.«

»Slahčič z latinščino v ustih in s sabljo v roki si zna vedno pomagati,« ga je prekinil proš, »vsekakor pa ni dvoma, da se moraš vpisati v ugleden polk. To stvar bo treba premisliti. Zdaj pa ti povem nekaj, česar ti dozdaj še nisem povedal. Imam namreč zate deset cekinov, ki mi jih je zaupala tvoja pokojna mati, in njen list, v katerem prosi, da ti jih ne dam takoj, ker bi jih sicer zapravil. Izročiti ti jih smem samo v sili, ko se bo odločala tvoja bodočnost. No, zdaj je napočil ta trenutek! Imel si redko, skoro

1 lažniva luna.

sveto, a nesrečno mater. Ko je nesrečnica umirala, je vladala v vaši hiši že velika revščina in denar, ki mi ga je izročila, si je morala pritrpati od ust...«

»Bog ji dai večni mir,« je odgovoril Jacek. »Deset cekinov dam, da bodo za njo maše darovali, sam pa prodam Virombke in čeprav za slepo ceno.«

Gospod proš je bil po teh besedah ginjen, da so se mu zalesketale solze v obeh, in zopet je objemal Jacka.

»Plemenitega rodu si,« je rekel, »a kljub temu ne smeš odklanjati materinega daru, tudi v ta namen ne. Rajnici ne bo zmanjkalo maš, lahko se na to zanesesh. Sicer mislim, da ji niso posebno potrebne, a nič ne dé: bodo pa drugim dušam v vica v dobro. A kar se tiče Virombkov, bi jih bilo boljše zastaviti. Slahčič, pa naj ima še tako majhen koš grude, uživa vendar vse drugačen ugled, kajti je possessionatus.«

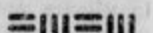
»Če se mi pa tako mudi. Najrajši bi že danes odpotoval.«

»Danes ne, čeprav čim prej — tem bolje. A predno greš, ti moram pripraviti pisma na moje vojne tovariše in znance. Treba se bo domeniti tudi s pivovarnarji v Jedlinki: rejene mošnjčke imajo in take konje, da ne najdeš lepših pri nobenem oklopniku. Tudi pri meni, v župnišču, najdemo kako staro bojno opravo in par sabelj. Sicer niso posebno dragocene, zato pa preizkušene na švedskih in turških vratovih...«

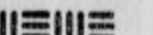
Nato je pogledal župnik skozi okno in dodal: »No, glej! Sani so pripravljene. Kdor potuje, naj odide pravočasno...«

A bolest je zopet spačila Jackov obraz. Poljubil je župniku roko in rekel: »Le eno prošnjo imam še, moj oče in dobrotnik, rad bi odšel z vami in ostal do odpotovanja v župnišču... Odtod vidim njihovo streho in so mi... preblizu...«

1 graščak.

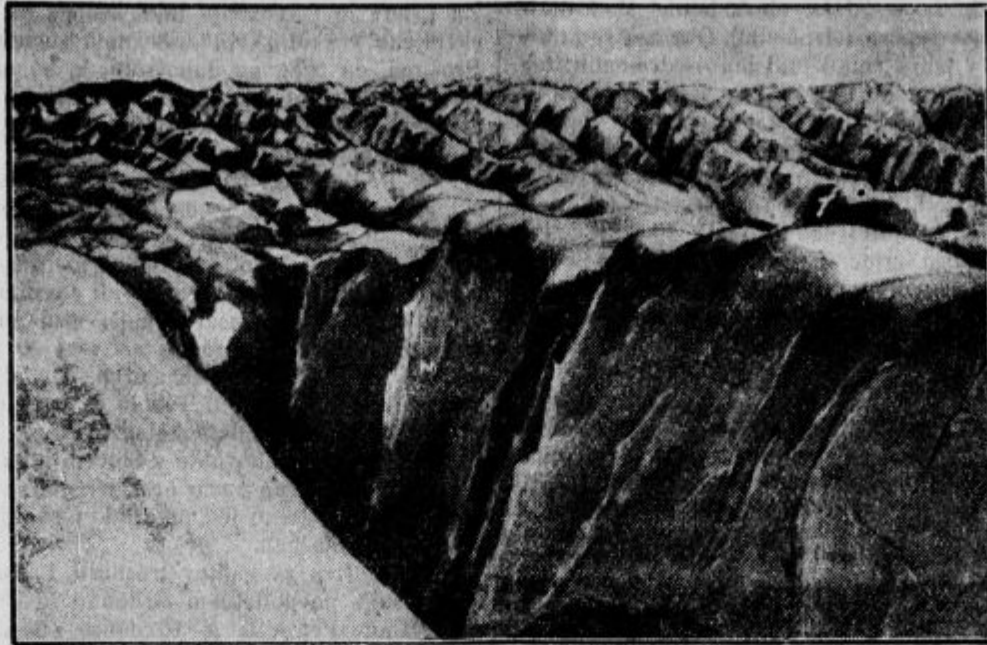
LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 28 zvezekov: A. Sheehan, Nodding, Povest trškega delavca, 24 Din, vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Hanka, Lužičko-srbska povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. — Storček in njegovo burkasto življenje, 14 Din, vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otoci solna, 24 Din, vez 32 Din.

Svet v slikah

H. C. Hoover, ameriški trgovinski minister, ki namerava kandidirati jeseni za predsednika Združenih držav.

Površina ledene gore, na kakršni se baje nahaja Nobile z delom moštva »Italije«, usoda zrakoplova samega in ostale posadke je pa še neznan.

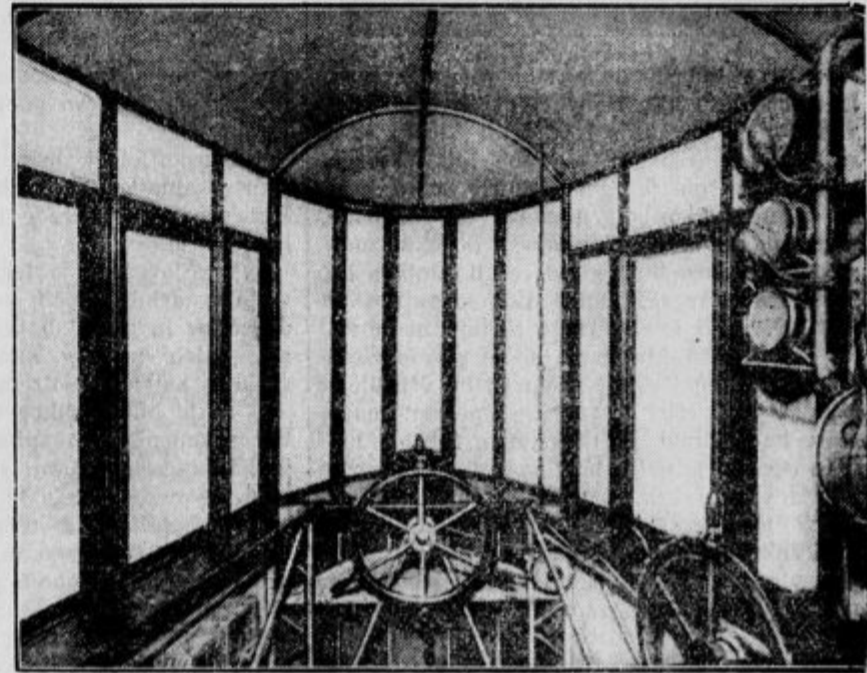
Baron Tanaka, japonski ministrski predsednik, ki ga je skušal pred kratkim neki atentator zabosti, a so še pravočasno prestregli sumek.

Nobile z onim delom posadke »Italije«, ki se nahaja baje na neki ledeni gori in čaka rešitve od pomožnih ekspedicij, ki so že na potu.

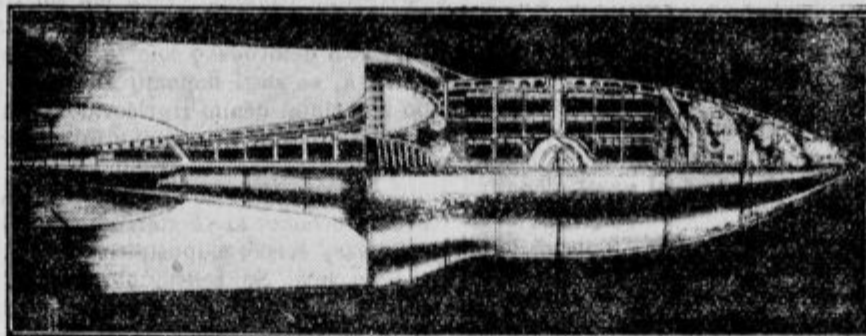
Pietro Linari, italijanski kolesar, ki je potokel dosedanji svetovni rekord na 500 m daljave; prevozil je to razdaljo v 32 sekundah.

Pogled v notranjščino gondole, ki se je v viharju odtrgala od Nobilevega zrakoplova »Italija« in ostala na neki ledeni gori, ostali zrakoplov je nesel vihar dalje.

Otto Groener in Peter Reinhold voditelja nemške demokratske stranke

Valierjevo raketno letalo, ki bo imelo baje hitrost 40.000 km na uro, to je: v eni uri bo lahko obletelo vso zemeljsko oblo, a v 20 urah dospelo na luno. Naša slika nam kaže letalo z raketnimi odprtinami, ki se nahajajo v obliki zvezde okrog osi.

G. Schätzel, bavarska ljudska stranka.

Ant. Fehr, nemška kmetijska stranka.

Sergej Münzloff:

Neverjetni pop

(Dalje.)

Prijadrala je tedaj Nastasja Mihajlovna v prestolico, pa se ustavila v najcenejšem prenočišču blizu cerkve Marijinega Oznanenja. Seveda je pred vsem vprašala večše ljudi po gospodu kuratu Favorskem. Izkazalo se je, da res imajo duhovnika tega imena. Vprašala je, ali je res tako svetniški, da kar čudeže dela — a na to so se ji smejali v obraz. — To je že res, da prave čudeže počenja! — so ji odgovorili, — a ni videti, da bi bil tako Bogu dopadljiv! Kaj pa pravzaprav hočete pri njem, gospa? Če bi radi poročili tetko z nečakom, ali še kaj hujšega — potem vam bo takoj šel na roko! Koliko je že poročil takih parov! Še valček bo potem zaplesal z novoporočeno ali pa se tudi sam spustil v mazurko: to pa je že od tega odvisno, koliko si ga bo privoščili!

Nastasja Mihajlovna malo da se ni onesvestila! — No zdaj pa imaš pokrovitelja! — je pomislila: daleč si prišla s prerokskimi sanjami! Za nič si zapravila zadnje groše, ki si jih še imela... Tako je bila obupana, da ni povedati. A se je vendar premagala in nič pokazala, kako ji je hudo. — Kako pa je to vendar mogoče? — je vprašala, — to je pač malo verjetno. Ali se ne pobrigajo za takega duhovnika tukajšnji škofi? —

— Kaj mu hočejo škofi, če se sam za njih ne briga! — so ji odgovorili: — saj je kurat! Samo protopresviter** ima nad njim oblast, pa še tega lahko okoli prsta ovije, kakor mu je drago! Ima hudo zaslombo pri gospodih gardnih častnikih: kar zaljubljeni so v njega.

** Superior, vodja vse duhovščine pri vojski in mornarici.

Dober družabnik je in jako vesel: pravi huzar je, ne pa pop. —

Seveda je postalo Nastasji Mihajlovni pri tem govoričenju prav hudo pri srcu. Dolgo je mislila, kaj naj počne in naposled sklenila, da ne pusti svojega početja in vendar obišče gospoda Izmajila, pa naj bo že takšen ali drugačen. Glavo je že imela, kakor se reče, na pravem koncu, dasi je bila le ženska! Poizvedela je, kje stanuje kurat Favorski, in odšla nekoč zvečer k njemu. Pozvonila je pri vratih, kjer je bilo zapisano to ime. Odprl ji je pravi orjak v lilasti duhovniški spodnji obleki. Dolga svetla griva mu je bila vsa razmršena kakor ovčja volna. Ves je bil upehan in rdeč. Zagledal je neznan osebno, izbulil kakor zajec oči in vprašujoče iztegnil debele ustnice.

— Ali bi lahko govorila z gospodom Izmajilom? — je vprašala Nastasja Mihajlovna. — To pa sem baš jaz! — ji je odgovoril. Čim je odprl usta, je zadišalo po vinu kakor iz soda. — Vstopite, prosim! — Umaknil se je za korak stran in pustil gospo naprej. Tudi pa je skoro obstala v neodločnosti. Tako neljubo jo je resenilo kričanje, glasno petje, rožljanje s kozarci. Iz sobe zraven je pogledalo več častnikov. Gospod Izmajil jim je zaloputnil vrata pred nosom, se opotaknil pa peljal gospo v drugo sobo.

— P-prosim! S-sedite! — Tudi sam se je vsedel nasproti in uprl roke v boko. — S čim pa bi vam lahko pomagal? — Glas je imel močan in visok. Tudi obraz je imel prijeten. Kljub temu, da je bil moral že precej pogledati v glažek. Pravi hrust je bil: še ohlapna popovska halja se je zdela za to orjaško telo pretresna.

Nastasja Mihajlovna se je zopet spomnila svojih sanj. Pozabila je na vse, kar so ji naklepetale petrograjske obrekjive srake in je

pokleknila predenj. Gospod Izmajil se je zavzel. Dvignil je takoj gospo kakor peresce na noge in zopet spustil na njen stol. — Kaj pa počenjate... Nikar me ne spravljajte v zadrego! — je dejal: — le pustite to-le vašo telovadbo! Govoriva rajše o vaši zadevi! — Razodela mu je kakor pri spovedi vse svoje življenje, in kaka nesreča jo je doletela. Gospod Izmajil se je zamislil, stresel je glavo in vrgel nazaj šop las, ki mu je zlezal na čelo.

— Kdo pa je vendar vas k meni napotil? Radoveden sem! — je vprašal.

— Neki človek, ki v vas veruje! — je odgovorila — ta in ta cerkovnik. —

Pop se je začudil, zasmejal: — A, še živi, stara grča! —

— Še, še... —

— Tega starega sem imel vedno rad! No, vaša zadeva pa je prav zapletena. — S temi besedami je vstal. — No, veste kaj, gospa, danes smo ga malo polomili, in slabo mi delujejo možgani. Pridite rajše jutri k meni, tako okrog štirih. Nekaj že bom potuhtal do tega časa, če Bog da! —

Nato sta se poslovila.

Drugi dan je Nastasja Mihajlovna seveda priletela natančno ob določeni uri. Ta pot jo je sprejel gospod Izmajil prav čedno: lepo je bil opravljen in počesan.

— Veste kaj, gospa! — ji je rekel — vaša nesreča mi je šla k srcu in sem že nekaj izmislil, da vam pomagam. A brez obljube ni kupčije in to-le mi morate obljubiti: živi duši ne smete o meni ziniti niti besedice, seveda razen onega cerkovnika! Nikolaj o meni nič niste čuli pa nikjer me niste videli! Ali razumete? —

Seveda mu je Nastasja Mihajlovna to svečano obljubila in se prekrizala.

— No, pa dobro, velja! — je dejal — zdaj pa pojdite z Bogom domov, jaz pa se bom zgasil prihodnji teden v vašem okraju, pa uredim vso zadevo. —

Pričela se mu je zahvaljevati, roko mu je hotela poljubiti, a ni pustil.

— Batjuška! — komaj je mogla to reči, in sklenila je roki: — Ali se smem zanesti na to, da me ne pozabite? Ali lahko mirno odpotujem? —

— Seveda! — jo je pomiril — kako naj pozabim, ko me tako grize ta krivica! Na-a, nič ne bom privoščil tem vašim nesramnežem! Eno tako jim bom zagodel, da bodo kakor mokri kužki! —

Potem je Nastasja Mihajlovna odšla. Pravila je, da ji je tako odleglo, čim je stopila iz hiše na ulico, kot da bi se ji kamen odvalil od srca. Sama se je čudila, da se tako mirno in dobro počuti. Stopila je še spotoma v neko cerkvico, tam poiskala podobo Sergeja Radoneškega in pred njo prižgala svečo. Ko je odpravila molitev, je odšla v svoj prenočišče, poravnala račun in zvečer je sedela v vlaku.

Komaj je minil prvi dan po povratku, se je že oglasil pri njej drugi večer stari cerkovnik. — No, kaj? — je vprašal. — Ali ste našli gospoda Izmajila? — Sem! — in mu je vse povedala. Še to mu je rekla, kako se je spominjal... Stari je kar zasijal od veselja. — No, zdaj pa samo mirno čakajte... se je odzval — da bi le vedeli, koliko ljudi je rešil gospod Izmajil nesreče! On je mož beseda! A tudi vi ne smete pozabiti na svojo obljubo: četudi bi ga na ulici srečali, ne smete pokazati, da ga poznate. Če je že tako zapovedal, potem res veliko tvega in se podaja v nevarnost! —

Pismo iz Berlina

Berlin v juniju.

Velikostna je bila manifestacija katoliške misli pri procesiji v nedeljo po Telovem. Na velikem prostoru med državno opero najrometnejšo cesto »Unter den Linden« in magnočno cerkvi Sv. Hedvige občudujejo množice radovednega in pobožnega ljudstva lepoto katoliških obredov in samozavest nemških katoličanov.

»Very nice«, zamrma celo hladni Američan, ko se približa procesija. Res, izredno lepa slika mora očarati vsakega gledalca. Operni režiser jo je gotovo z zavistjo občudoval. Večina gledalcev poklekne in poje obenem pesem v čast sv. Rešnjemu Telesu, ki jo med procesijo igrajo godbe. — Lahen veter se igra z nešteti zastavami in zastavami kongregacij, društev mojstrov, pomočnikov, trgovcev, uradnikov, Neudeutschland; solčni žarki se kopljejo v sočnatih rdečih, modrih, rumenih paradnih oblekah katoliških visokošolcev in dostojanstvenih salonskih oblekah itd. ministrov in uradnikov. Kakor stebri stojijo nepremično čete modro oblečenih policistov in z vpludno brezobzirnostjo vzdržujejo pri vseh ogromnih množicah najlepši red.

Ko se prikažejo po procesiji ministri in v prvi vrsti dr. Marx, iz cerkve, zagrmí ves prostor v viharnem ploskanju in vzklikanju...

Istočasno ko slavi »nazadnjaška« katoliška cerkev javno svoje praznike, pa imajo »svobodoljubni« protestanti na tleh v svoji stolnici pri zaprtih in zastraženih durih svoje bogoslužje. Tujcem je vstop prepovedan.

Katoliško življenje je v Berlinu zelo živahno. Menda več ko trideset župnij in kuracij igrajo katoličani. Se silneje je pa delovanje svobodomiselcev. Na shodih, z letaki in brošurami agitirajo proti vsaki pozitivni veri, označujejo celo družabni red na podlagi novega družinskega življenja (Neuland), ki ga ne bo urejeval legitimen zakon, ampak samo medsebojna ljubezen.

Advntisti, spiritisti, anglikanci, baptisti itd. priporočajo svoja načela, ki bodo pomagala človeštvu; ves ta kaos je znak velemesta, ki je duševno bolan, se zvija v mrzličnih krčih, je »ubilo dušo in sedaj blodno išče zdravlila.

In Berlin je izgubil dušo. Zato zaostaja po lepoti, romanzi daleč za Parizom. Berlin se je »erikaniziral. Zaslugek, brezobzirnost, tehnika, napredek, to je melodija, ki jo brnijo nešteti avti, zrakoplovi, pod- in nadzemski železnica.

Berlin napravi vtis podeželskega parvenuja, ki je postal imeniten in bogat, svojih nerodnosti se pa še ni odvadil. In bahač je parvenu: Berlin tudi. Ne z zgodovino in lepo arhitekturo oniko mesta, ampak s kipi »slavnih« mož in zmag. Na vsakih deset korakov se mora človek izogniti spoštljivo kakemu kipu ali policistu.

Štiri vrste policije ima Berlin in kljub temu je varnost še manjša kot kje v Albaniji. Pred nekaj dnevi je prinesel berlinski dnevnik zanimivo tozadevno statistiko: vsako uro (tudi podnevi) se izvrši po eden roparski napad v mestu (Brandenburger Tor) in policija ujame na dan kvečjemu enega napadalca. Pač pa se je proslavila policija, ko je pred kratkim pri neki demonstraciji pretepla tudi policijskega prezidenta in ko je zasedla radi dijaških nemirov univerzo...

Da sta si Berlin in Belgrad zelo sorodna, dokazujejo tudi pretepi v zbornici. Tu so otvorili zasedanje s katoliško in protestantsko službo božjo in takoj nato v zbornici sami s krvavim pretepom. Ker skupščinski predsednik ni mogel napraviti reda, je dvakrat ušel iz zbornice in sedaj so ustanovili posebno zbornično policijo, ki bo krotila prevroče poslance.

Mnogo zanimanja je sedaj v Berlinu za Jugoslavijo ne samo radi protitalijanskih demonstracij. Splošno smo Jugoslavlani v Berlinu še na dobrem glasu. Glasbeno umetnost uspešno zastopata Rijavec in de Strozi. Zadnjič je nastopila tudi belgrajska »Mladost« z zelo srednjim uspehom. Skoda, da ni prišel mojster Hubad s svojim zborom pokazat Nemcem lepoto slovenske in slovanske pesmi. —e—1.

Poslanec Tuka pobegnil?

v Praga, 14. jun. (Tel. »Slov.«) Socialno demokrati list »Pravo lidu« poroča, da je odšel poslanec slovaške ljudske stranke dr. Tuka, proti kateremu je slovaški socialni demokrat dr. Derer iznesel očitek veleizdaje, na Dunaj. List namiguje, da se je hotel dr. Tuka umakniti kazenskemu zasledovanju radi veleizdaje. Dalje namiguje, da se dr. Tuka najbrže ne bo vrnil več na Slovaško. Stranka sama se je izjavila za pripravljeno ne delati več vprašanja iz predsednika Slovaške pod pogojem, če se njen terno-predlog osvoji in se imenuje predsednikom uradnik, Slovak po rodu.

V vladi združene stranke nadaljujejo s posvetovanji, kako naj se obudi k življenju sprejeta sprememba uprave in kdo naj se imenuje za deželnega predsednika na Slovaškem. Slovaška ljudska stranka tem posvetovanjem ni prisostvovala in je poslala za imenovanje deželnega predsednika nov ternopredlog.

Izključen poslanec-fašist. Bivši ravnatelj tridentinskega lista »Brennero« poslanec Lunelli je bil radi svojega spora s tridentinskimi fašisti in glavnim urednikom lista Stefanelljem izključen iz stranke.

Ali bo Nobile zdržal 8 dni?

v Milan, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Parnik »Braganza« je iz Kingsbaya zopet odplul proti severovzhodu in ima s seboj živila in rešilna sredstva, ki jih želi Nobile. Parnik hoče po možnosti prodrati preko severnega rtiča do meje, kjer se začne strujen led, od tam pa poslati Nobile v osmih dneh. Tudi major Maddalena, ki je včeraj z letalom »Savoia 55« dospel v Luleo, je nadaljeval danes pot v Vadsö ter ima s seboj municijo, puške,

zdravila, živila itd., katere hoče s padali poslati Nobile. Ladja »Hobby« hoče iz zaliva Wallenberg poslati ekspedicijo s pasjo vprego, da poišče one tri Nobileve tovariše, ki so se odstranili od Nobile in hočejo doseči severni rtič. Italijansko zrakoplovno ministrstvo je dalo v Marino di Pisa zgraditi letalo, ki bi bilo enako »Dornieru Vallu 66«, ki bo v desetih dneh pripravljeno za polet, da se tudi udeleži rešilne akcije.

Beneš zadovoljen z Ženevo

v Praga, 14. jun. (Tel. »Slov.«) V zunanjem odboru senata se je začela danes debata o ekspozeju dr. Beneša. Poslanec slovaške ljudske stranke dr. Kovalik je med drugimi izjavil, da stoji slovaški narod na stališču, da se imajo sedanje državne meje ohraniti. Madžari se morajo sprijazniti s trianonskimi mejami. Češki katoliški poslanec dr. Kara je izjavil, da se mu zdi čudno, da dr. Beneš ni obiskal Italije. Ni dobro držati oficijelno italijanske kroge. Če Mussolini misli, da se morajo strateške meje Českoslovaške zamenjati z etnografskimi, mora to načelo najprej izvesti v Italiji. Na koncu debate je dr. Beneš odgovoril na razna stavljenja vprašanja, njegova izvajanja pa se bodo objavila šele jutri.

Zunanji minister dr. Beneš je v zunanjem odboru senata danes zopet povzel besedo, da odgovori na ugovore proti njegovemu ekspozeju, ki so bili podani tekom proračunske debate. O odločitvi Društva narodov v monostranski aferi se je izjavil, da je zadovoljen, dasi mu ne zadošča poročilo komiteja trojice, napeke tega komiteja pa so popravljene s sprejemom

rezolucije Sveta Društva narodov in z važnimi izjavami Pavla Boncourja, Chamberlaina in nemškega državnega podtajnika Schuberta. Stoprocentna obsodba kake države po Društvu narodov v kakem konfliktu ni mogoča, ker bi bil s tem kršen prestiž dotične države. Društvo narodov hoče vse zadeve urediti mirno s kompromisom. Nato je dr. Beneš branil českoslovaška zunanja zastopstva pred napadi in obširno govoril o trgovinskih pogajanjih, pri katerih imajo vse industrijske države velike težkoče pri iskanju novih prodajnih trgov. Te težkoče so se posebno pokazale tudi pri trgovinskih pogajanjih z Jugoslavijo. Izjava v debati, da mirovne pogodbe niso določene za večnost, je večna resnica, ki pa posebno sedaj nima nobenega praktičnega političnega pomena. Glede manjšinske politike je dr. Beneš izjavil, da je že Masaryk med vojno, stavlil zahtevo, da bo mirovna konferenca morala premišljevati o varstvu manjšin. Tudi Madjarska ima manjšine in dr. Beneš bi zelo želel, da se izvrši primera o manjšinskih razmerah v obeh državah. Razpravljati o reparacijskem vprašanju sedaj ni v interesu českoslovaške države.

Deset letal se ponesrečilo?

v Pariz, 14. jun. (Tel. »Slov.«) Nocojšnjo noč je zadela francosko vojaško letalstvo velika katastrofa. Eskadrila 21 letal letalskega polka v Nancyju je danes ponoči pri poletu v Pariz zašla v veliko nevihto. Eskadrila se je morala več ur bojevati proti nevihti, ki je naraščala od minute do minute in postala nezadnje ciklon. Dosedaj so srečno pristala na letališču Le Bourget samo štiri letala. Peto letalo, ki je imelo dva motorja in v katerem so bili štiri vojaki, je sicer doseglo letališče, ko pa je hotelo pristati, se je popolnoma raz-

bil. Posadka je bila k sreči le malo ranjena. Neko drugo letalo, ki je v sili pristalo pri Mauvu, je bilo popolnoma razbiti. Tretje letalo je padlo na tla v bližini Luearche. Pilot je še pravočasno skočil iz letala s padalom. Opazovalni častnik pa se je ubil. Nadaljnja štiri letala so s težko muko pristala na prostem polju blizu Beauvaixa, dočim dosedaj ni nobenih vesti o desetih letalih. Niti na letališču v Le Bourgetu, niti pri letalskem polku v Nancyju ni bilo o njih dosedaj nobene vesti.

Zmernost je zmagala

v Berlin, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Pri današnjih volitvah predsedstva državnega zbora je prišlo do prvega merjenja novih moči, ki je bilo zelo malo ugodno za nemške nacionalce in komuniste, ki so povzročili današnje bojno glasovanje. Socialni demokrat Loebe je bil izvoljen za predsednika državnega zbora s 318 glasovi. Oddanih je bilo 446 glasov. Komunisti in nacionalni socialisti so glasovali za svoje posebne kandidate, nemški nacionalci pa so oddali prazne glasovnice. Ta nastop nemških nacionalcev in komunistov je imel za posledico, da so se potem socialni demokrati branili oddati svoje glasove nemškemu nacionalcu Gräfu za drugega podpredsednika in za komunističnega kandidata kot tretjega podpredsednika, dasi bi ti dve stranki po svojem številu imele pravico do dveh mest.

Tako je bil za prvega podpredsednika izvoljen poslanec centra Esser, ki bi sicer postal samo drugi podpredsednik, za drugega podpredsednika pa je bil izvoljen poslanec ljudske stranke Kardorff, katerega volitev je sicer bila zelo dvomljiva. Končno je bil za tretjega podpredsednika izvoljen nemški nacionalc Gräf proti glasovom socialnih demokratov in demokratov, ki so dali svoje glasove demokratičnemu poslancu dr. Gertrudu.

Venizelos za Mihalokopulosa

v Rim, 14. junija. (Tel. »Slov.«) Venizelos je izjavil sotrudniku »Giornale d'Italia«, da popolnoma odobrava smernice Mihalokopuloseve zunanje politike, ker se naslanja na prijateljstvo z drugimi državami. Smatral se bo srečnega, če bo Grška sklenila z Italijo prijateljski pakt, slični italijansko-turškemu. Venizelos zagovarja take pogodbe, kolikor niso naperjene proti tretjim državam. Uresničenje balkanskega pakta bi bilo zelo pozdraviti, vendar teren za balkanski Locarno še ni dovolj pripravljen. Prej bi se morala še rešiti razna nerešena vprašanja. Zato pozdravlja pogodbe med dvema državama, ki bi se potem mogle združiti v en locarnski pakt.

Na Grškem teče kri

v Atene, 14. jun. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne je prišlo v Ksantiju do hudih spopadov med stavkujočimi tobačnimi delavci in vojaštvom. Vojaštvo je rabilo orožje. Pri tem je bilo sedem delavcev težko ranjenih, eden pa je bil ubit. Čuje se, da je bilo ubitih in ranjenih tudi več vojakov, vendar o tem ni podrob-

mena te propagande za vso nemško republiko v mednarodnem svetu, ni treba posebej podčrtavati. Sami smo bili priča te evolucije in nehoče uporabljamo v mnogih ozirih sredstva in mišljenje, kot je bil to slučaj pred vojno.

Na ta dejstva se spominjamo, ko spremljamo jugoslovanski znanstveni svet, naše znanstvenike iz Slovenije, Hrvatske in Srbije, ki potujejo kot prva večja znanstvena ekakurcija v Nemčijo, da proučujejo in predavajo o naši državi, kulturi in civilizaciji. Poseben pomen tega izleta pa vidimo v tem, da se bodo naši znanstveniki osebno seznanili z nemškimi kolegi ter s tistimi krogi, ki so v mnogem oziru merodajni za usvarjanje javnega mnenja o naši kraljevini. Ne zanikamo, da bi ne bilo tam gori polno predsodkov proti nam. Tudi ne zanikamo, da so se ti predsodki že večkrat spremenili v prave sovražnosti, in baš nemški znanstveni svet je tisti, ki se je preselil iz knjig, brošur in univerzitetnih stolic v dnevni tisk, kjer sodeluje kot specialist za posamezna vprašanja na Balkanu, predvsem pa v naši državi. Ker bodo naši znanstveni krogi z osebno pričujočnostjo in s svojimi referati brez dvoma razpršili marsikatero megljo, kakor so nakazali že prvi pozdravni sprejemi, vidimo v tem izletu veliko propagando za lepo začeto delo zblíževanja med obema državama. Saj je skušnjava pokazala, da je ravno Jugoslavija tista država, ki nima nikoli prijateljev — preveč.

Ideja Burnega delavnika zmagala

Anglija je doživela v mednarodnem svetu na delavskem polju občuten poraz.

Kljub ostremu odporu doma, kljub enodušnim delavskim protestom vsega sveta, je predlagal vladni angleški zastopnik Wolfe na zadnji seji upravnega sveta mednarodnega urada dela, da pride na dnevni red revizija washingtonske konvencije o osemurnem delavniku. Za svoj predlog je skušal pridobiti tudi ostale vladne zastopnike. Toda naletel je na nepričakovan odpor. Belgijski zastopnik je kratkoma izjavil, da je proti vsaki reviziji te konvencije in sicer toliko časa, dokler ne pride angleška vlada z odprtimi kartami in pove, kaj prav za prav zasleduje. Temu stališču se je pridružil tudi poljski zastopnik in zahteval, da se vprašanje revizije odstavi z dnevnega reda, dokler ne poda Anglija jasnih podatkov. Tako je propadel angleški predlog s 13 proti 11 glasovom. Nasprotno je bil pa sprejet predlog predsednika upravnega sveta, da se naroča upravi, da izdela poročilo, koliko držav je že sprejelo konvencijo o osemurnem delovnem času.

S tem je pokopan predlog Anglije za vedno. Kajti sedaj pride v poštev 21. člen washingtonske konvencije, ki nalaga upravnemu svetu, da poroča na vsakih deset let: 1. o sprejetju konvencije; 2. mora odločiti o tem, če je smotreno, da pride morebitna sprememba v razpravo v upravnem svetu. Toda glede druge točke ni brezpogojno vezan, ampak mu je dano na poljubno odločitev. Zgorajšnje poročilo bi morala uprava zgotoviti do oktobra tega leta. To je pa izključeno. Vsled tega tudi ne bo prišel angleški predlog v razpravo prihodnje leto, s čemer bo pretekel rok, v katerem mora biti gotov predlog rešen v upravnem svetu.

Gotovo je, da ne bo prišel ta predlog več na dnevni red. Kajti v Nemčiji je prišel na krmilo levičarski blok, Francija tudi ne bo mogla iti z Anglijo, poleg tega je odpor z delavske strani enodušen, tako da ne bo hotela nobena vlada riskirati spora s svojim delavstvom. Tudi angleška ne. Kajti znamenja so tu, da bodo šli konservativci v zaton.

„Jutru“ za klobuk

Na naše včerajšnje ugotovitve, kako pre-soja ženevski in pariški tednik »Pax« delovanje jugoslovanske opozicije, v prvi vrsti pa Stepana Radića, kjer se list, ki je namenjen specijelno interesom ideje društva narodov, zavzema za to, da se motitelji obstoječega mirnega razvoja izključijo iz javnega delovanja po sistemu, kakor se ga je posluževala nekoč cerkev, »Jutru« ni našlo ničesar drugega, kakor da je prišlo na ženjalno misel, da je ta odstavek poslala v Ženevo Slovenska ljudska stranka s »ponižno prošnjo«, da se objavi. »Jutru« v tolažbo navajamo še to, da je ista številka prinesla mnenje »Slovenec« k debati o ratifikaciji nettunskih konvencij. V nadaljnjo tolažbo mu zaupamo, da se je na naš list skliceval »Berliner Tageblatt«, »Frankfurter Zeitung«, avstrijske liste, češka glavna glasila, da imenujemo le nekatere. Kdor hoče verjeti, da je tudi tem poslala Slovenska ljudska stranka prošnjo za objavo, naj verjame. Ne verjeli pa bi, če bi se, kakor hitro bi dotična redakcija vedela za smešno malenkostno pojmovanje ljubljanskega »Jutra«, uredništva teh listov odločila za to, da prinesejo mnenje »svetovno znanega« organa slovenske demokracije.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: Morda se bo vreme za krajšo dobo poslabšalo. Južne Alpe: Po večini jasno. Toplo.

Novosadska vremenska napoved. Zmerni južni veter. Večidel vedro in lepo. Dežja ne bo. Temperatura se bo zvišala.

nih poročil. Po dvehurnem boju se je posrečilo vzpostaviti mir. Vlada je dobila danes ponoči poročilo guvernerja iz Makedonije, ki napoveduje skorajšen konec stavke.

Pred velikimi dogodki?

v Varšava, 14. junija. (Tel. »Slov.«) V zvezi z razgovori angleškega poslanika v Berlinu Lindseyja, ki bo v kratkem prevzel državni sekretariat v Foreign Officeu in se od sinoči nahaja v Varšavi, in v zvezi z razgovori francoskega poslanika in Zaleskovega namestnika z maršalom Pilsudskim prihajajo v javnost razne kombinacije, ki se naslanjajo na pariške izjave Zaleskega. Stavijo se v zvezo med izpraznitvijo Porenja in vzhodnim Locarnom, na Chamberlainova svarila v Ženevi, ki jih je dal Litvi ter na obisk vodilnih romunskih častnikov v Varšavi, ki se je izvršil prejšnji teden. Avtentičnih poročil o tem pa še ni.

Papež ni bolan

v Rim, 14. jun. (Tel. »Slov.«) »Osservatore Romano« demantira poročilo nekega rimskega opoldanskega lista, da je zdravstveno stanje papeža vznemirljivo, ker zelo napreduje popajenje žil. Papež Pij XI. pa ni nič omejil avdienc in tudi sicer ni izpremenil svojega dosedanega načina življenja. razen da se sedaj delj časa sprehaja po vatikanskih vrtovih.

v Milan, 14. jun. (Tel. »Slov.«) Kardinal državni tajnik Gasparri opominja papeževo gardo, da se morajo strogo držati prepovedi Leona XIII., da se ne smejo udeleževati sprejemov in slavnosti pri poslanikih, ki so akreditirani pri Kvirinalu.

Turški dolgovri urejeni. Dogovor o ureditvi turških dolgov je bil danes popoldne podpisan v Parizu.

v London, 14. junija. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« poroča iz Tokia, da je gotovo, da je Čangcolin dne 4. junija umrl vsled ran, ki jih je dobil pri bombnem atentatu.

Naši znanstveniki v Nemčiji

V času, ko je bila Nemčija po vojni najbolj na tleh, se je oglasilo nemško znanstvo in je iz lastne inicijative organiziralo ne samo pomoč nemškemu znanstvu doma, ampak tudi pomoč za nemško znanstvo v tujini. Ze tedaj je prevladalo mnenje, da se ne sme vsega naprtiti državi, ampak da je baš v znanstvu zasebna iniciativa najuspešnejša. Uspehov te propagande po vojni, ko je nemško znanstvo in sloves nemških učenjakov dobil ne samo stari sloves, ampak ga tudi prekosil, in po-

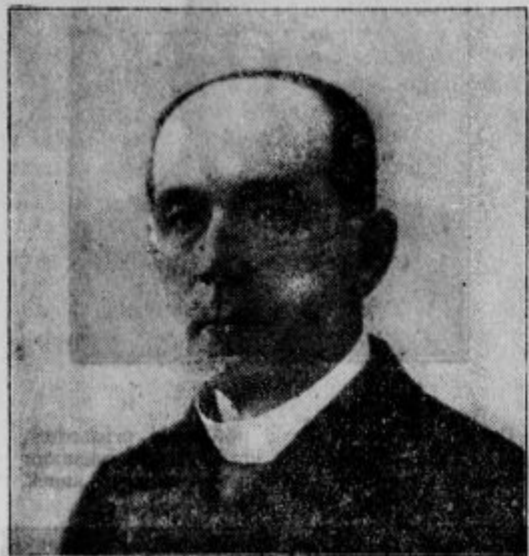

Kaj je novega

Kanonik Alojzij Stroj

(Ob šestdesetletnici.)

Tih, ponižni, neutrudni, požrtvovalni, za vse dobro in lepo vneti gospod kanonik bo prvič v življenju hud, a ga prosim oprostjenja z motivacijo: delo in delavec zaslužita priznanje ob — šestdesetletnici!

V lepi lipniški dolini stoji vasica Lipnica, ki spada v župnijo Dobrava pri Kropi. V tej vasici se je 15. junija 1868 rodil Alojzij Stroj in preživel svojo otroško dobo ob skrbnih starših. Oče mu je zgodaj umrl; dobra mati so potem toliko bolj posvetili vse življenje neumornemu delu in zaupajo v Boga, so zmagovali. Posebno skrb so posvečali Alojziju in, želeč, da bi vzgojili duhovnika, so ga poslali v šolo. Alojzij je študiral v Kranju in potem kot Alojznik v Ljubljani ter je po dovršenju gimnaziji vstopil v bogoslovje in bil v tretjem letu 23. julija 1892 posvečen ter pel nato novo mašo na Dobravi. Po dovršenem četrtem letniku bogoslovja je bil 1893 nastavljen za upravitelja v Črni vrh nad Idrijo, odkoder je prišel 1894 v Ljubljano in bil katehet pri Uršulinkah. Potem, l. 1905, je postal spiritual v semenišču in 6. julija 1919 stolni kanonik ter bil imenovan za arhidiakona za Gorenjsko, sodnika cerkvenega sodišča ljubljanske škofije, v disciplinarno komisijo za škofijski semenišče; in 1920 je bil izvoljen za škofijskega voditelja — Sodalitatis Ss. Cordis Jesu.

To je kanonikova pot, ki jasno kaže, da je Prevršeni poznal in cenil delavnega in vnetega duhovnika, ki v svoji skromnosti ni iskal in ne išče časti, ker mu je bilo in mu je delo za blagor duš božja služba, ki ga nagrada z zadovoljstvom in srečo, ki je svet ne more dati, ko vidi, da njegovo delo in trud Bog blagoslavlja.

G. kanonik Stroj se je že v gimnazijskih letih kot Alojznik vadil v pisateljevanju. V »Domačih vajah« srečujemo njegove prve poskuse. Ko je prišel v semenišče in se je ustanovilo »Cirilsko društvo«, je Stroj med njegovimi delavnimi člani. V prvem letniku cirilskih »Pomladnih glasov« l. 1891 je priobčil ljubko črtico »Marija pomočnica«, v drugem letniku 1892 gorenjsko idilico »Iz ljubezni do starišev«, tretji letnik »Pomladnih glasov« je on uredil in priobčil v njem spominski spis

Preteklo je še kakih tri dni, pa je zopet priteklo cerkovnik k Nastasji Mihajlovni. Hudo je bil upchan, stara grča.

— Je že prišel! — ji je zašepetal — na postaji sem ga videl!

Nastasja Hihajlovna se je začudila: — Kje pa je zdaj? —

— Na Božjo pot je šel v samostan. Obleko ima iz kmečkoga platna, na hrbtu nosi torbo, v roki ima gorjačo. Bos je in brez klobuka, no, pravcati romar!

Tukaj moram pripomniti, da je ta samostan kakih 150 verst daleč od naše postaje. Samostan je zelo znan: čudodelno Marijino podobo ima. Tudi biva tam znani zatvornik, ki slovi daleč naokrog. Veliko ljudi pride k njemu po nasvet, in dosti jih je, ki gredo kar peš, da izkažejo svojo gorečnost... No, gospa je pričela čakati, kaj vse pride!

Prišlo pa je to-le. Po nekem naključju je ležala vasica, kjer se je bila nekoč Nastasja Mihajlovna poročila, baš na poti v samostan. Poletni dnevi so bili vroči. Pripekalo je kakor v ognjeniku. Gospod izmajil je tedaj imel dovolj vzroka, da se malo ustavi med potjo pri cerkovniku, češ da se je hudo utrudil... Cerkovnik je bil seveda vesel. Stel si je v čast, da ima popa na obisku! Tudi vaški pop je prišel, da naveže znanstvo. Bil je dolgočas, ves mozolast, hudo je čislal dobro družbo pri vincu. Beseda je dala besedo, kmalu so postali prijatelji. Gost pa je bil postrežljiv človek: imel je v svoji torbi steklenico s konjakom in vsake vrste ribice: prekajene in suhe. Potem pa je hotel romar videti cerkev. Cerkovnik je takoj snel s kavlja ključ, ki je visel pri vratih, pa so šli vsi trije na ogled. Cerkvica, lesena in stara je bila koj zraven.

(Dalje sledi.)

»Sv. oče Leon XIII.« ob 50 letnici škofovanja velikega papeža (str. 1—30). Obenem se je pokazal v tem letniku tudi kot — dramatik: napisal je otroško igro v treh dejanjih »Gospod iz Trstac« (str. 91—110).

V »Angelček« je pisal čudovito lepe vzgojne cikle, tako n. pr. l. 1898: »Prvo sv. obhajilo«, l. 1899 »Nebeška lestvica«, l. 1900 »Šopek Marijinih čednosti«, l. 1902 »Cvetice iz rajskega vrta« in najbrže je še ta in oni vzgojni šopek v prejšnjih in poznejših »Angelčkih« njegov, dasi ni signiran. Tudi pri »Vrtcu« je pomagal uredniku Kržiču z zgodovinskimi in drugimi sestavki.

Leta 1902 je prevzel po Kržiču uredništvo »Duhovnega Pastirja«, ki ga je skrbno urejeval, dokler je mogel izhajati in ga je želel po vojni zopet obnoviti. H Kržičevi »Zbirki lepih vzgledov«, ki so izhajali kot priloga v »Pastirju« in obsegajo 808 strani, je sestavil kazalo.

Srednješkolski mladini je spisal učno knjigo Liturgiko, ki je izšla leta 1907 in nato še v dveh izdajah, leta 1922 pa spet lepo »Kratko zgodovino katoliške cerkve za šole«.

Kot spiritual v semenišču je bil predsednik »Marijine družbe duhovnikov in bogoslovcev ljubljanske škofije«, ki je l. 1917 izdala slavnostno, temeljito knjigo: »Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Spomenica ob dvajsetletnem škofovskem jubileju«. To delo je izšlo na Strojovo pobudo in je v glavnem njegovo.

Lansko leto je priredil in založil — kaka požrtvovalnost v teh časih! — prelepo vzgojno Kržičevo delo »Zvezde in cvetlice. Knjiga o hvaležnosti«.

V »Slovenec« je tekom let priobčil celo vrsto sestavkov, tiščočih se raznih zgodovinskih dogodkov in pomembnih moč iz naše prošlosti. Sploh spada g. kanonik med najmarljivejše in najboljše sotrudnike »Slovenca«!

To bi bilo, kolikor sem mogel ugotoviti, kar je kanonik Stroj spisal; gotovo ni vse, ker je bil prečesto v svoji skromnosti — anonimen, a vendar je že to dosti in zasluži, da vsaj to beležimo ob njegovi šestdesetletnici!

Vendar še drugo je, kar nam narekuje hvaležnost in priznanje g. kanoniku ob tem njegovem jubileju! Vnet, goreč častilec sv. Rešnjega Telesa, ki vodi škofijske »Bratovšč. Rešnjega Telesa«, ki poleg čiščenja Najsvetejšega nabora in skrbi za cerkvene paramente, katere dobijo ubožnejše cerkve doma in drugod. Koliko dela, koliko požrtvovalnosti posveti g. kanonik lepoti božje hiše, more soditi oni, ki si je kdaj ogledal to ali ono razstavo cerkvenih paramentov.

Glavno kanonikovo delo — življenjsko bi rekel — pa je njegova skrb in požrtvovalnost za »Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov«, kateremu je kot predsednik pravi oče, kakršnega bi sam veliki Kolping zaman iskal in ga more iz rajskih udruženj vesel gledati.

Ze kot katehet pri Uršulinkah se je kanonik Stroj zanimal za to društvo in je pokojnem predsedniku Gnezdi pomagal. Leta 1896 je na Krekovo prigovarjanje ustanovil za vzgojo naraščajoč Kat. dr. rokodelskih pomočnikov »Katoliško mladeniško društvo«. Po Gnezdovi smrti je l. 1904 postal kanonik Stroj predsednik »Kat. dr. rokodel. pomočnikov« in se mu od tedaj naravnost žrtuje dan za dnevno, leto za letom. Društvo se je pod njegovim vodstvom — kljub vojni — lepo razvijalo in razvilo; koj leta 1905 je predsednik omogočil obrtno razstavo od 6.—10. avg. v Mestnem domu, nato pa leto za letom oskrbel najrazličnejše tečaje, ki so nudili pomočnikom strokovno in splošno naobrazbo. Proslava 70-letnice društva, ki je pričela o požrtvovalnem delu g. kanonika in o uspehih, je še v spominu, a pravtako spričuje tudi vsaka druga prireditel tega društva, da ga smoteno vodi skrbna, požrtvovalna, očetovska roka g. kanonika Stroja. Veliko delo je to in težavno in — mnogokrat nehvaležno, a g. kanonik se mu je posvetil z dušo in srcem, ker ve, da dela za blagor duš in blagor naroda, ko ustvarja veren in strokovno in splošno naobražen stan obrtnikov.

Gospod kanonik, oš šestdesetletnici še ad multos annos! —č.

KOLENDAR

Petek, 15. junija. Srce Jezusovo, Vid, Germana, Modest, Krescencija. — Solnce vzide ob 4.14 in zaide ob 7.46.

ZGODOVINSKI DNEVI

15. junija: 1915 je umrl ruski pisatelj veliki knez Konstantin Konstantinovič. — 1895 je umrl komponist Richard Genée. — 1889 je bila bitka na Kosovem polju. Knez Lazar ujet in usmrčen. Sultan Murat padel. (Vidov dan.)

★ Sodna imenovanja. V ministrstvu pravde je bil podpisan ukaz, s katerim je med drugimi imenovan za predsednika banskega stola v Zagrebu doseđanj podpredsednik Anton Kovačič, v ostalem znan prista samostojnih demokratov. Za svetnika stola sedmorice v Zagrebu pa sta bila imenovana bivši načelnik ministrstva pravde dr. Milan Kugler in pa

bivši podpredsednik banskega stola v Zagrebu Lavoslav Wešič.

★ Zadrudni tečaj za duhovnike. Zadrudna zveza v Ljubljani priredi v dneh od 9. do 13. julija poseben zadrudni tečaj za duhovnike, na katerem bodo predavali strokovnjaki o zadrudnem poslovanju in o zadrudni ideologiji. Za hrano in stanovanje udeležencev bo preskrbljeno v škofijskem duhovnem semenišču. Prosimo, da pred. gg. duhovniki, ki se nameravajo tečaja udeležiti, čimprej pošljejo priglase na Zadrudno zvezo v Ljubljani, ki daje tudi vsa pojasnila.

★ Podjetja, ki naročajo pri »Jugoslovanski knjigarnici« v Ljubljani sezname za plačevanje uslužbenkega davka, naj ob naročilu pripomnijo, če rabijo sezname za malo število uslužbencev do največ 12 oseb ali sezname za večje število uslužbencev. Manjši sezname veljajo pri skupnem naročilu na vsaj 20 izvodov po 70 par. Večji sezname pa so od 100 komadov višji po Din 1. Tabele so po Din 10.

★ Duhovna protialkoholna zveza »Slovenijo« prosi vse duhovnike v Sloveniji, da dne 24. junija na svečan način proslave god sv. Janeza Krstnika, kakor je zaukazano v škofijskih sinodalnih določbah.

★ Društvo za gojitev treznosti v Murski Soboti šteje po polletnem obstanu že skoraj 200 članov. Priredilo je 16 dobro obiskanih predavanj, katerih se je udeležilo nad 6000 oseb. Društvo namerava prirediti 7. in 8. julija na Kumu pri Trbovljah veliko treznostno zborovanje za vso Slovenijo. Na taboru bodo predavali odlični zdravniki, profesorji in vzgojitelji.

★ Sprejem duševno bolnih na vse v počestvje prihajajoče oblastvene zavode ukinjen. Zaradi skrajne prenapoljenosti tako psihiatričnega oddelka v splošni javni bolnici, kot blaznice na Studencu in vseh hiralic za duševno obolenje, je vsak sprejem do nadaljnjega ukinjen. Najnужnejši primeri se bodo odslej naprej mogli sprejemati samo v toliki meri, v kolikor se sproti izprazni prostori. Direktori sprejemi pa so vsi ukinjeni. Rodbine priglasih bolnikov bo ravnateljstvo na njihove zdravniškimi izpričevali opremljene prošnje sproti obveščalo, kdaj se sprejemajo vrstoma, to je po redu priglasi. Ker je vsak direktor sprejem nemogoč, je popolnoma odveč bolnike kar na slepo srečo, osobito iz daljnih krajev privažati v Ljubljano. Kdor ne bo maral uvaževati teh določb, naj si pripiše posledice, posebno morebitne visoke stroške, sam. — Ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani.

★ Vpisovanje na Tehnični srednji (višji obrtni) šoli v Ljubljani se vrši za prve letnike v ponedeljek 2. julija od 8 do 12. V gradbeno, strojno ali elektrotehniško srednjo šolo se sprejmejo samo učenci, ki so stari najmanj 14 let in so z dobrim uspehom dovršili štiri razrede gimnazije, realke ali meščanske šole z završenim izpitom. Vsaka teh šol traja štiri leta. V strojno, elektrotehniško ali mizarstvo in strgarsko delovodsko šolo se sprejmejo samo učenci, ki so stari najmanj 17 let in se izkažejo z obrtnim učenim izpričevalom. Vsaka teh šol traja dve leti. V kiparsko in rezbarsko, keramiško in pletarsko strokovno šolo, dalje v žensko obrtno šolo se sprejmejo samo učenice, oziroma učenke, ki so stari najmanj 14 let in imajo vsaj šolsko odpustnico. Vsaka teh šol traja tri leta. Na ženski obrtni šoli, ki ima oddelke za šivanje perila, za izdelovanje oblek in za vezenje, se zahteva tudi sprejumni izpit, ki se vrši v torek 3. julija. Na vsaki šoli se bo sprejelo le omejeno število učencev (učenek) in bodo imeli prednost učenec (učenke) z višjo šolsko predizobrazbo, z boljšim izpričevalom in eventualno daljšo obrtno prakso.

★ Ivan Pregljevi »Izbrani spisi« l. zvezek obsega roman Stefan Golja in njegovi in pa več tolmarskih novel. Broširan izvod velja 45 Din, vezan v moderni opremi 60 Din. Spise tega našega najboljšega sodobnega pisatelja si mora omisliti vsaka knjižnica.

★ Požar. Dne 11. junija popoldne so pogorela šest posestnikom na Zgornji Beli, župnija Predvor nad Kranjem, hiše in gospodarska poslopja. Škoda je ogromna. Potrebna je nujna pomoč, da si pogoreli vsaj za silo čimprej pokrijejo, oziroma zgrade nova poslopja. Priporočajo se zlasti okolicičanom, da jim podarijo potreben les.

★ Oče ubil sina. K poročilu, ki ga je prinesel »Slovenec« v št. 133 pod gornjim naslovom iz Novega mesta, smo prešli še sledeče: Sodna obdukcija, ki se je vršila v St. Petru 11. junija, je dognala, da je bil pokojni 26 letni Arh — žrtev alkohola. Morebitno očetovo nasilje ni bilo prav nič krivo sinove smrti, vsled česar je sodišče očeta takoj po končani raztelesitvi izpustilo. Razmerje med starim in mladim Arhom je bilo res vse prej nego zgledno. Krivda temu zopet — alkohol.

★ V dravski dolini zopet vlomilec. Neznani zločinci so vlomili v trgovino Slavka Geretiča pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Z železnim drogrom so si pomagali v notranjost hiše, prišli v trgovino ter jo prav pošeno izropali. Odnesli so najrazličnejšega blaga (cigaret, oblek, pijače, sladkarij itd.) v skupni vrednosti 6661 Din.

★ Zastrupljenje štiričlanske družine s morlijem. V noči na sredo se je dogodila v Dugem selu pri Zagrebu grozna družinska žaloga. V sredo dopoldne se je sosedom delo čudno, da so vrata in okna zdravnice dr. Edite Zagarjeve še vedno zaprta. Sluteč, da nekaj ni v redu, so vdrli v sobo in našli ležati štiri osebe na postelji: dr. Edite Zagarjevo, njeno

MAGNA PURGA

urejuje najbolje prebavo, čisti želodec in čreva sigurno pa prijetno. I omoi v vsaki lekarni Din 4.—

mater in njena dva otroka, osemletnega Mirka in triletno Betiko. Otroka sta bila že nrtva, dočim sta se ženski borili s smrtno. Takoj je bil poklican rešilni avto iz Zagreba, ki je Edito in njeno mater odpeljal v bolnico. Kakor je bilo ugotovljeno, je družina živela v veliki revšini, ker Edita ni mogla najti službe. Zato je sklenila najbrže s svojo materjo, da se vsa družina prostovoljno preseli v večnost in Edita je kot zdravnica izbrala najlažjo smrt: zastrupljenje s morlijem. Zvečer je vbrizgala svojima otrokoma, materj in sebi močno količino morfija pod kožo na roki. Strup je na oba otroka kmalu deloval in ju usmrtil, dočim sta ženski padli le v nezavest in upajo, da ju bodo ohranili pri življenju.

★ Skrivnostni umor na Sušaku. Včeraj smo poročali o skrivnostnem umoru, ki se je zgodil na baroški obali na Sušaku. Sedaj so ugotovili o tej stvari še nekatere podrobnosti. Zločin sta morala izvršiti dva moška, kajti poznajo se še krvave stopinje od čevljev dveh moških. Oba zločinca sta umila kri s svoje obleke najbrže v morju, ker se sledovi nahajajo na dveh različnih krajih. Obmejna policija je zaprosila italijanske oblasti, da jo takoj obveste, če bo morje vrglo truplo na italijansko obal, kajti tako dolgo, dokler se ne ugotovi, kdo je žrtev zločina, ne bo mogoče priti do konkretnih rezultatov v preiskavi.

★ Dijak se zastrupil v šoli. V Sarajevu je v tamkajšnji tehnični srednji šoli izvršil samoumor dijak Ibrahim Hifi Efendič. V sredo zjutraj je prišel ves bleed v sejno sobo, kjer so sedeli profesorji, in pokazal na enega izmed njih, rekoč: »Ta je vsega tega kriv!« ter omahnil na tla. Iz ust se mu je vlija tekočina, ki so jo po vonju spoznali kot lizol. Profesorji so ga skušali rešiti z mlekom, toda bilo je že prepozno. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je umrl. Dijak je izvršil samoumor zaradi slabega uspeha v šoli in zaradi revščine. Letos bi moral delati ponavljalno skušnjo iz matematike in bi zato izgubil štipendijo, s katero je študiral, ter bi zaradi tega ne mogel več študirati. Pred smrtjo je napisal svoji materi ganljivo poslovilno pismo. Nato je odšel v sobo poleg konferenčne sobe in izpil lizol.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imata Bohinjec na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

○ Titulescu v Ljubljani. Včeraj ob 0.26 uri ponoči je prispel z brzovlakom v Ljubljano romunski zunanji minister g. Titulescu. Titulescu je po 10 minutah odmora takoj nadaljeval svojo pot v Belgrad, kjer se bo nekaj dni mudil.

○ Odkritje Gabronovega spomenika. Odkritje nagrobnega spomenika g. župnika Antona Gabrona se bo vršilo v soboto, dne 16. junija t. l. ob 4. uri popoldne pri Sv. Križu. V soboto zjutraj ob 7. uri pa bo v stolnici sv. maša za gg. Antona Gabrona, Gregorja Einspielerja in Janka Ilca, kakor tudi za vse druge narodne mučenike, ki so bili v letih 1914—18 mučeni in preganjeni. Vse koroške rodoljube in Gabronove prijatelje vabimo, da se udeleže spominske maše in odkritja spomenika. — »Slovenska Straža«.

○ Bitoljčanke v Ljubljani. V sredo zvečer so šetanci na ljubljanski promenadi opazili skupino gospa in gospodičen v slikoviti macedonski narodni noši. To so Srbkinje iz Bitolja, ki so prispele v Ljubljano na koncert, ki so ga priredile snoči. Skupino vodi predsednica »Bitoljskega ženskega društva« gospa Vidosa Krstičeva. Vrle Bitoljčanke so se s svojo okusno, pristno narodno nošo ljubljanskemu občinstvu zelo prikupile.

○ Vodstvo stanovanjsko-gradbenega urada prevzema g. magistratni tajnik Heri Svetel. Dodeljena sta mu g. magistratni nadoficijal Riko Tavčar in pomožna uradnica gđna Gusti Gageljnova. Dokler se zadeva glede prostorov ne uredi, posluje stanovanjski urad v mestni posvetovalnici. Zčasno spada v delokrog stanovanjsko-gradbenega urada: Skrb za deložirance, stanovanjsko posredovanje, evidenca stanovanj in statistika stanovanj, iniciativa glede zasilnih zgradb, ugotovitev, če odgovarjajo stanovanja splošnim gradbenim predpisom in najvažnejšim higijenskim zahtevam, ugotovitev, če je stanovanje popravljeno in uporabno (novi stanovanjski zakon), kataster stanovanj in stanovanjskih cen v Ljubljani, kataster, oziroma seznam stavbišč, posredovanja za cenen gradbeni kredit, dodeljevanje stanovanj v vseh mestnih hišah.

○ Gradbena živahnost v Ljubljani. Zadnje tedne se je pričela v Ljubljani precej živahna gradbena delavnost. Zidajo na vseh koncih in krajih, mestnemu gradbenemu uradu pa je prijavljenih še več raznih adaptacij in novih stavb. — Pred kratkim smo poročali, da je Zadrudna banka kupila od Jadransko-podu-

Sveta življenje in vrvenje

Duševna higijena

Prof. dr. W. Weygandt, ravnatelj državne bolnice v Hamburgu, objavlja v »Berl. Tageblatt« zanimiv članek o potrebi duševne higijene. Piše:

Prebivalci blaznic so le majhen delec vseh tistih, ki duševno niso normalni. Večina blaznikov je tudi pri uporabi najmodernejših zdravilnih metod neozdravljivih. Tem silnejše vstaja vprašanje, če ne bi se dala obolenja preprečiti. Preprečiti je pametnejše nego lečiti. Dejansko ima duševna higijena še velike naloge pred seboj, saj jo je doslej javno skrbstvo popolnoma preziralo.

Predvsem se vsiljuje potreba, da se v zvezi z bolnicami in blaznicami ustanove posvetovalnice. Kakor je v posameznem slučaju težko razjasniti razvoj duševne obolenosti, prihajajo bistveno poleg starostnih psihoz vpoštev trije vzročni viri: dedna obremenjenost, okuženje s syphilisom in drugimi kužnimi boleznimi ter slednjič zastrupljenje z alkoholom, morfiem, kokainom, heroinom in podobnimi strupi.

Severnoameriške države so začele boj proti degeneraciji ter slaboumnim, manjvrednim, epileptikom, alkoholikom, nepoboljšljivim zločincem, težko jetičnim itd. prepovedale zakon. S tem seveda izvenzakonski zarod ni izključen; toda v Ameriki je nezakonskih otrok znatno manj nego v Evropi. Razen tega pa prepoved zakona v širokih množicah vzbuja pozornost in vest in jim kaže pravo pot.

Syphilis v zadnjih treh letih očividno pada. Ako se bo razvoj v tej smeri nadaljeval, potem bo po l. 1935 paraliza (omehčanje možganov) postala redkejša. Ta uspeh je pripisati po vsej priliki zdravljenju s salvarzanom in sploh dolednejšemu zatiranju spolne kuge. Razen tega imamo v cepljenju z malaričnimi bacili uspešno sredstvo, da preženemo strahotno paralizo.

Najlažji je boj proti strupom, ki se vživajo v obliki vpijanljivih pijač itd. Poizkus, da bi se dalo milijonsko prebivalstvo s potezo peresa vzgojiti za abstinenco, ki ga je napravila Amerika, se ni povsem posrečilo; ravno tako so morale tudi skandinavske države svoje protialkoholne zakone omiliti. Kljub temu je treba pijačevanje z vsemi silami pobijati in onemogočiti tako številna obolenja na umu in zločine. Zal se še ni določila meja, kolika količina je z zdravstvenega stališča dopustna ter se ta meja še vedno silno prekoračuje. Nezernost v pijači, ki je bila v vojni razveseljivo padla, se je zopet razpasla v žrtje. Posebno velika mesta se udajajo vpijanljivim strupom, proti katerim se na mednarodnih sestankih mnogo govori, a nič ne stori.

Toda s tem preprečevalnim delom duševna higijena še nikakor ni izčrpana. Ravno lažje oblike duševne nesposobnosti zahtevajo pozornost. Velika večina človeštva uporablja le skromen del možgan za svoje življensko delo, ne da bi izrabila nadaljne možnosti za koristno delavnost ali za globlje spoznanje sveta in za izobrazbo.

Tu se začena naloga tistih, ki imajo spoznanje. Iz Amerike je izšlo gibanje za duševno zdravstvo pod vodstvom dr. Clif. Beera v Newyorku, ki polagoma dobiva organizatorične stike tudi v starih kulturnih državah. Tostvarne zveze v Evropi so si ustanovile skupen odbor.

Predvsem je treba skrbstva za duševno nenormalne osebe izven zavodov. Ne velja le zdravniško oskrbovati ogromne armade duševno nenormalnih, tako imenovanih nervoznih, v resnici pa duševno slabih in manjvrednih, preprečiti vedno dopolnjevanje te armade. Treba je marveč varovati in pospeševati normalne, resnične vrednote ustvarjajoče, ki so ostali kljub časovnim viharjem in slabim kulturnim vplivom stanoviti in za delo sposobni. Mnogo se je že raziskavalo o duševnih delovnih pogojih in o racionalizaciji industrijskega in ročnega dela; izdelalo se je mnogo metod, ki se vedno bolj uporabljajo.

Toda duševni higijeni se ne smejo toliko ozirati na to, da bi se ustvarjanje povečalo, marveč na to, da bi se preprečila oslabeitev. Za velikomestnega človeka je treba ustvariti boljše pogoje za pokoj med dnevnim delom, ki ga odteguje domu. Pobjanje hrupa je še zelo daleč od kakega uspeha in ponočni mestni šum je prava muka za občutljivega človeka.

Glavni delež pomožnega dela za duševno higijeno pa mora pripasti mladinskemu skrbstvu. Tu ne prihaja vpoštev samo utrditev telesa s sportnimi vežbami in umska izobrazba, marveč tudi moralna utrditev, ki postaja v velikih mestih vedno težja. Tu ima silno moč razgaljanje življenja, ki je nekaj drugega nego upravičeno spolno objasnjenje; deset- do petnajstletni dečki postajajo blazirani lahkoživci, ki jih je v kinih in drugod pridobljena modrost oropala vsake sledi mladostnosti in svežosti.

Naloge so tako mnogovrstne in deloma skrajno nujne, da je za prvi pregled nujno potreben mnogostranski forum. Zato se je za prve dni aprila 1929 sklical v Washington prvi kongres za duševno higijeno, na katerem bo udeležba brez dvoma zelo velika.

Redovniška republika na gori Athos

Gerard Shelley je objavil v aprilskem zvezku londonske »The Nineteenth Century« zanimiv članek o gori Athos, t. j. Sveti gori na Halkiškem polotoku in njenih prebivalcih.

Gora Athos — piše Shelley — je obrnila nase pozornost diplomatov na lausanski konferenci, ko je bil na tajnem dnevnem redu predlog, da naj se podeli republiki lasten mednarodni položaj. Spretno spletke, ki so se razvijale po hodnikih, so pa dosegle, da se je predlog črtal z dnevnega reda, še preden je prišel v razpravo, in celo preden se je izročilo v varstvo Grčiji, ki se je obvezala, da bo spoštovala vse pravice in svoboščine negrških občestev na gori.

Poslej je sovjetska vlada ponovno skušala uveljaviti svojo pravico do ruskega samostana in njegovih posestev, toda zaman. Grška vlada pa ni zamudila nobene prilike, da bi v kalnem ribarila ter je še nedavno zasedla kmetije ruskega samostana, ki se nahajajo zunaj republikanskih meja, na celini. Brez teh kmetij pa ruski menihi ne morejo živeti. Prej so prihajale iz Rusije cele množice romarjev na Sveto goro, kjer so bili v ogromnem gostišču ljubeznivo sprejeti in izvrstno postreženi. Romarji so dajali bogato miloščino in kupovali slike, razpela in druge meniške izdelke. Danes pa je samostan osamel, sovjetska Rusija ne pošilja romarjev. V ruskem samostanu je približno 3000 ruskih

Znameniti potovalec William Martin Leake poroča v svojem potopisu o severni Grčiji leta 1809., da sme bivati na Svetogorskem polotoku samo eno žensko bitje: čebelna matca, ker potrebujejo menihi vosek za sveče.

Gora Athos je meniška republika znatnega obsega. Njene gozdne višine se dvigajo iz čistih arhipelskih voda 60 milj na dolgo in povprečno 15 milj na široko. Severni del polotoka je zvezan z macedonskim višavjem po ozki zemeljski ožini, ki jo je dal (480. leta pr. Kr.) Kserks prekopati, da bi zagotovil perzijskemu brodogovju v vojni proti Grčiji krajšo in varnejšo pot. Ves polotok preprežajo številne skalne globeli, kar daje pokrajini slikovito in tajnostno lice. Tla so suha in kamenita; samo ob vznožju gričev je plodna zemlja. Okolu samostanov in puščavniških naselbin rasto smokve, oljke, kostanji in ciprese; pridni meniški bratje pridelujejo vino in zelenjavo.

Število menihov na gori znaša do 8000; večina je Grkov in Rusov, ostali so Srbi, Bolgari, Rumuni in Georgijci. Samostani so trojni: idiorrhithmični, v katerih prebivajo skupaj menihi, ki imajo svojo lastnino; koinobionti, v katerih žive menihi v skupnem življenju in slednjič eremitaže — puščavniške naselbine.

V idiorrhithmičnih samostanih je življenje mnogo lažje nego v koinobionih, ker med menihi ni druge skupnosti nego ena ter ista streha in pa skupna služba božja. Žive popolnoma po svoji volji in se morejo od samostana tudi oddaljiti. Določena dela izvršujejo skupaj; n. pr. razkladanje pšenice, ki pride s celine, trgatve, in obiranje oljk. Jedo menihi vsak v svoji celici in jedilnici uporabljajo le obiskovalci in osebe, ki so v samostanu zaposlene z delom. Samo trikrat na leto se snidejo menihi na skupni obed. Vsak menih dobi svoj delež na živilih ter

neobhodno sredstvo današnje dobe in njenega življenja. Kdo in kako naj bi bil dognal, kje se nahaja ponesrečeni zrakoplov, kje in kako naj bi bila iskala ekspedicija, vržena v ledene samote neprodinirnega severa, zveze z ostalim svetom in svoje rešitve, če ne bi bilo brezžičnega brzojava? Samo električni val je tista čarobna sila, ki na svojem potu ne pozna nobene ovire in prinaša rešitve, kjer bi bila drugače vsaka nada izgubljena.

»Italia« je imela normalen Marconijev oddajalec za letala, ki je mogel kakor vsi moderni ladijski oddajalci na valovnem območju 500 do 2100 metrov brzojavljati in telefonirati. Razen tega je imela še kratkovalni oddajalec. Oba oddajalca sta dobivala električni tok iz dinamostroja, ki ga je gonil zrakoplovov propeler s pritiskom vetra.

Razen tega je imela »Italia« še rezervni vir za električni tok v ladijskih akumulatorjih, tako da more brzojavljati tudi tedaj, če dinamom počiva. Kot prejemni aparat je uporabljala »Italia« modern ladijski prejemalec za valovno območje 200 do 30.000 metrov. Pomozna ladja »Citta di Milano« ima vrhu tega modern delilce, s pomočjo katerega more vedno ugotoviti, na katerem mestu se nahaja. Ruski amater Schmidt je bil, kakor se ceni, 1700 km oddaljen od »Italije«. Znano se pa že večje daljave, ki so jih dosegli krajši valovi. Zato so verjetne tudi še vesti o prejemu paznanil po kratkih valovih v Kanadi in Belgiji.

Cudno je na prvi pogled, da je »Citta di Milano« preje dobila zvezo z radioamaterji nego z »Italijo«, dasi je bila razdalja med njima znatno manjša in bi bili morali biti glede brezžične zveze dogovorjeni. Morda se pa da stvar tako pojasniti, da je imela »Italia« zaradi štedenja električnega toka v obratu le kratkovalni oddajalec, dočim je iskala »Citta di Milano« še normalni dolgovolni oddajalec.

»Italia« daje samo čisto kratka naznanila, kje se nahaja, kajti v akumulatorjih je le še malo električne sile, ki jo je treba zato skrajno štediti. Bog ne daj, da bi električna iskra na »Italijo« preje zamrla, nego bo prišla pomoč.

Kdo je kriv žaloigre v večnem polarnem ledu

Dunajska »Arbeiter Zeitung« piše k žaloigri, ki se odigrava v večnem polarnem ledu:

»Zadnja brezžična poročila, ki jih pošilja general Nobile, zvane brezupno: nekaj njegovih tovarišev je izginilo, nekaterim se zmrzile roke in noge, rešilne akcije zastajajo v ledu, manjka toplih čevljev, sani, zdravil, peči in cigaret, razpoloženje je obupno. Razen tega so akumulatorji radijske postaje izčrpani, da v malo dneh ne bo mogla več oddajati poročil, da bo torej Nobile še mogel slišati glas rešiteljev, a odgovoriti jim ne bo več mogel. Usoda letalcev na severni tečaj postaja gorostasna tragedija: solidarnost, pripravljenost na pomoč celega sveta se je zbudila — kako redko se to dogaja! — ruski letalci ledu, švedske sani, angleške ladje se na potu, da rešijo skupine mož, ki prezbajo na samotni ledeni plošči in čakajo pomoči; toda tvar se grmadi pred njimi, neizprosno se upira večna zima volji človeštva. Samo glas človeštva prodira do nesrečnikov, tlačeč, osrčujoč, pomoč obetajoč; toda zdi se, da se bodo vsi rešilni poizkusi od elementarnih ovirah razbili. Ali se bo človeštvo kljub vsemu posrečilo, da v tem enem slučaju popravi, kar je Mussolini zagrešil? Kajti da je general Nobile in njegove tovariše pogal v smrtno nevarnost in morda v smrt Mussolini, je komaj mogoče dvomiti. Še je v spominu brzokavka, ki jo je ničemurni duce poslal italijan skemu rokoborecu in ki se je glasila: »Zmagali ali smrti!« V spominu so podobna navodila rimskega komedijanta, ki mu je smrt drugih samo šminka za učinkovit prizor. Zaradi Mussolinijeve ničemurnosti je moral Nobile odkriti severni tečaj, je moral vzeti s seboj mnogo zastav in malo znanstvenega materijala, je moral vprizoriti svoj pomanjkljivo pripravljeni polet in delati reklamo za fašizem. In ko se je opereta nenadoma izpremenila v žaloigro, ko je Nobile izginil, je porabil duce to za odvrtno kretnjo — odklonil je pomoč Skandinavije. Italija bo svoje sinove ščitila ali pa bodo poginili. Nepoklican je prepovedano rešiti življenje tujih ljudi!« Nacionalistična fraza mu je bila važnejša nego življenje tistih, ki so leteli zanj v pogubo; in tako so se rešilne akcije zavlekle za mnogo dni. Sedaj je pa zrasla solidarnost, mednarodna pripravljenost na pomoč preko vseh nacionalističnih fraz, človeški glas je razbil led bornih predsodkov, prodrl vso politično ničemurnost — ali se bo tistim, ki so se zvezali v imenu človeškega bratstva, posrečilo, da bodo rešili nesrečnike? Ali pa bodo morali v Mussolinijevem imenu umreti?

Albanske razmere. Neki Anglež se je vozil z avtoomnibusom po Albaniji. Ker pa je plačal on prvi razred, nekateri potniki drugi razred, a še drugi pa tretjega, vozili pa so se vsi v enem in istem prostoru, zato je Anglež vprašal sprevodnika, kako to. »Boste kmalu videli razliko,« mu odvrne sprevodnik. Ko so privozili do prvega klanca, je Anglež ostal v vozu, oni, ki so plačali drugi razred so korakali za avtoomnibusom, a oni pa, ki so bili iz tretjega razreda, so pa morali avtoomnibus potiskati, da je mogel čez klanec speljati.

73letni voznik Jahrmart v Königsbergu je podedoval po svojih sorodnikih v Ameriki 16 milijonov mark ali okroglo 210 milijonov dinarjev.

menihov, ki so se obrnili sedaj na Društvo narodov, da se jim njihova posestva vrnejo.

Svetogorsko predgorje leži na vzhodnih bregovih macedonske obale. Nad tisoč let je pridržano samo moškemu spolu. Od izpreobrnitve Konstantina Velikega v 4. stoletju je polotok zaprt za vse ženske. Ta prepoved se razteza tudi na vse samice v živalstvu. Še kokiši niso izvzete.

Kronane žene so večkrat skušale prodreti ta red, toda zaman. Tako je prišla na polotok Plakidija, hči Teodozija Velikega in žena Konstantinova. Na cesarjev ukaz so jo menihi z opatom na čelu slovesno sprejeli. To je bil edini doživljaj tevrste v življenju svetogorskih menihov. Ko je pa hotela Plakidija stopiti v cerkev vatopadskega samostana, je zadonel od zgoraj skrivnosten glas, ki ji je pod grožnjo strašnih kazni prepovedal stopiti v cerkev. Plakidija je v begu zapustila polotok. Kasneje je dala na mestu, kjer je bila zaslišala glas, postaviti sliko Matere božje, ki je do današnjega dne znana kot »Devica s svarečim glasom«.

Na koncu 15. stoletja je zopet žen. ka noga stopila na polotok. Topot je bila Marija, hči zadnjega srbskega despota Jurija Brankoviča in žena sultana Amurata ter mati sultana Mohameda, osvojevalca Vzhoda. Ko so Turki osvojili Carigrad, je v zakladnici našla dragocene svetinje in vztrajala na tem, da jih lastnoročno izroči samostanu na Sv. gori. Njen kraljevi plašč ji je pač pripomogel, da se je mirno izkrcala na polotoku, toda ko se je bližala samostanskim zidovom, je slišala glas, ki jo je svaril, naj ne prestopi samostanskega praga. Menihi so prišli iz samostana, prevzeli svetinje, obenem jo pa prosili, naj se vrne. Ubogala je, v spomin pa pustila na mestu, do katerega je bila prišla, svoj kraljevi križ. Danes se na tem mestu dviga krasna kapela.

Leta 1881. se je vsidrala v pristanišču ruskega samostana jahta ruske velike kneginje Aleksandre Petrovne. Menihi so veliki kneginji dovolili, da ostane v pristanišču na krovu svoje ladje teden dni. Ruski opat je prišel celo na krov in daroval za dušni blagor velike kneginje sv. mašo. Da bi ji pa dovolili obiskati samostan, je zaman prosila. Slednjič je velela dvigniti sidra in je odplula domov; samostanu je pa podarila svojo sliko, ki se še sedaj nahaja tam,

si pripravila svoj obed sam v svoji celici; sme si pa kupiti živila tudi izven samostana. Vsako leto si izvolijo menihi epitropana ali poslanca. Nesporazume poravnava starešinski svet, ki mu je podrejeno tudi gospodarsko in upravno vodstvo. Osem meniških občestev te vrste je na polotoku.

Samostanski red v dvanajstih koinobionih je različen. V nekaterih podpira opata pri vodstvu starešinski svet; v drugih nadeluje opat sam in njegova volja je občestvu sveta. V takih hišah je življenje patrijarhalno priprosto, v njih vladata bratska ljubezen in popoln mir. Bratje žrtvujejo svojo osebno voljo in sprejemajo opatovo kot izraz božje volje. Vselej, kadar srečajo opata, pokleknejo in mu spoštljivo poljubijo roko.

Slednjič je na polotoku dvanajst puščavniških naselbin. Le-te se razločujejo od samostanov po strogi samoti in vzdržnosti. Razen ob sobotah, nedeljah in velikih praznikih ne uživajo ne rib ne vina ne olja. Dasi pa je življenje v samoti mnogo bolj strogo nego v pravih samostanih, je vendar svobodnejše. Po dva ali trije puščavniki žive skupaj v eni celici pod vodstvom starešine. Molka nikdar ne prekinajo. Ob nedeljah in praznikih se zbero v cerkvi k sv. maši in večernicam; takoj po službi božji pa se zopet vrnejo v svojo samoto.

Nekateri puščavniki žive po votlinah in kočah ter se preživljajo zgolj s tem, kar jim daje narava ali pa z zaslužkom, ki jim ga dajejo drugi menihi za njihovo delo. Puščavniških celic je na stotine po polotoku ter pripadajo raznim samostanom. Te celice se oddajajo menihom proti dosmrtni ali pa začasni najemini. Cene se ravnaajo po položaju celic. Celice v bližini kakega potoka ali studenca, vinograda ali sadovnjaka so dražje.

Puščavnik more s samostanom skleniti tudi pogodbo, po kateri mu daje samostan vso oskrbo do smrti. Če tak puščavnik obišče samostan, mu nakažejo v jedilnici poseben prostor ter čedno spalnico. Vseh puščavnikov je na polotoku nad 900.

Električni val kot učitelj

Morda je bilo doslej še mnogo takih, ki niso vedeli prav ceniti važnosti brezžičnega brzojava. Vse te mora dogodek z »Italijo« temeljito prepričati, da je brezžični brzojav